

Súd: Okresný súd Košice I
Spisová značka: 17C/115/2011
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7111212603
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 10. 2012
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Patrícia Lučanská
ECLI: ECLI:SK:OSKE1:2012:7111212603.5

Rozhodnutie

Okresný súd Košice I v konaní pred sudkyňou JUDr. Patríciovou Miskolczyovou v právnej veci žalobkyne: G. Á., Q.. XX.X.XXXX, U. U. X, X., v zastúpení JUDr. Martinou Gombošovou, advokátkou, Moldavská cesta 6, proti žalovanému: Rapid life životná poisťovňa, a.s., so sídlom Garbiarska 2, 040 71 Košice, IČO: 31690904, v zastúpení JUDr. Gabrielom Gulbišom, advokátom, B. Němcovej 22, Košice, o určenie, že poisťný vzťah trvá a že účastníci sú zmluvou viazaní takto

rozhodol:

Súd u r č u j e , že poisťný vzťah medzi účastníkmi konania vyplývajúci zo zmluvy o poistení osôb č. 5046200074 zo dňa 30.1.1998 trvá a účastníci sú touto zmluvou o poistení viazaní.

Žalovaný je p o v i n n ý nahradiť žalobkyňu na účet jej právneho zástupcu trovy konania vo výške 625,21 Eur, všetko do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Vzájomný návrh súd v y l u č u j e na samostatné konanie.

o d ô v o d n e n i e :

Žalobkyňa sa návrhom na začatie konania doručeným tunajšiemu súdu dňa 9.5.2011 domáhala, aby súd určil, že poisťný vzťah medzi účastníkmi konania vyplývajúci zo zmluvy o poistení osôb č. 5046200074 zo dňa 30.1.1998 trvá a náhrady trov konania.

Svoj návrh odôvodnila tým, že žalobkyňa uzavrela so žalovaným zmluvu o poistení osôb č. 5046200074 (ďalej len poisťná zmluva). Svoje povinnosti si riadne plnila vrátane pravidelných platieb poisťného. Žalovaný jej plnenia vždy akceptoval, teda nemôže byť sporné, že zmluva bola uzavretá. Žiadnym právnym úkonom nezadala príčinu na ukončenie vzťahu, ani oň nežiadala. Napriek tomu jej žalovaný oznámil ukončenie poisťného vzťahu. Ako spotrebiteľka domáhajúca sa ochrany svojho práva podotkla, že obchodnú prax žalovaného súvisiace s jednostranným oznámením zo strany žalovaného o ukončení poisťného vzťahu z dôvodu nesprávne nakalkulovaného poisťného produktu považuje za zakázané a teda neplatné. Poukázala na ust. § 37 ods. 3, § 49a, § 788 ods. 1, § 790 písm. b), § 791 ods. 1, § 797 ods. 1-3, § 800 ods. 1 a 3, § 816, § 52 ods. 1, 3-4 OZ a § 3 ods. 5, § 4 ods. 1 a 2 písm. za) a 8, § 7 ods. 1, 2, 4 a § 8 ods. 1, 3 a 4 zák. č. 250/2007 Z.z.

Naliehavosť právneho záujmu odôvodnila tým, že v dôsledku konania žalovaného je v stave neistoty, či jej poisťná zmluva naďalej trvá, pričom tento stav môže ukončiť iba súd navrhovaným výrokom rozsudku. Nakoľko z dôvodu konania poisťníka je v neistote ohľadne trvania poisťného vzťahu, nevie zhodnotiť mieru, do akej je chránená pred rizikom prípadných nepredvídateľných životných udalostí a či si má zabezpečiť poistenie týchto rizík u iného poisťníka. Osoby oprávnené z poistenia by taktiež nemohli voči poisťiteľovi uplatniť práva, ktoré prislúchajú iba žalobkyňu osobne. Ak by zmluva bola právnym úkonom poisťníka platne ukončená, tak by nárok žalobkyne na odkupnú hodnotu podliehal premičaniu, ktoré by mohlo márne uplynúť bez toho, aby mala žalobkyňa vedomosť o ukončení zmluvy.

Svoje tvrdenia o tom, že poisťný vzťah trvá, žalobkyňa opiera o to, že uzatvorené poisťné zmluvy sú platné a zaväzujú, ak sa zmluvné strany slobodne a bez omylu dohodli na ich obsahu a spĺňajú všetky zákonom stanovené náležitosti. Vzhľadom na neexistenciu oprávnenia jednostranne zmeny zmluvy je poisťnú zmluvu možné zmeniť iba dohodou zmluvných strán. Kým sa zmluvné strany na zmene poisťnej zmluvy nedohodnú, platí medzi nimi pôvodná dohoda. Žalobkyňa sa s poisťovňou nikdy nedohodla na

zмене pôvodne uzatvorenej zmluvy, ktorá by umožňovala poisťovni jednostranne zmeniť uzatvorenú zmluvu. V zmysle zákona o ochrane spotrebiteľa je predávajúci povinný predávať výrobky a poskytovať služby za dohodnuté ceny. V dôsledku neochoty jednej strany zmeniť zmluvu za jej trvania nie je možné zmluvu jednostranne ukončiť, ak na to chýba zákonný alebo zmluvný podklad. Okrem toho je možné poukázať na citované ustanovenie § 800 ods. 3 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého nemôže poisťiteľ vypovedať poistenie osôb s výnimkou poistenia pre prípad úrazu. Iných zákonných dôvodov na jednostranné ukončenie zmluvného stavu niet, a preto je akékoľvek oznámenie o jednostrannom ukončení poisťného vzťahu neplatné, nemá a nemôže mať relevantné právne účinky. Zmluvné strany sú si naďalej povinné plniť zmluvu.

Žalovaný svojím konaním, ktorým jednostranne vypovedal poistenie naplnil definíciu konania v rozpore s dobrými mravmi. V zmysle ustanovenia § 4 ods. 8 zákona č. 250/2007 Z.z. je jeho konanie v rozpore s vžitými tradíciami najmä na základe jednostranného ukončenia poisťného vzťahu z jeho strany, čím toto konanie vykazuje zjavné znaky diskriminácie. Konanie žalovaného vybočuje z pravidiel morálky aj tým, že je spôsobilé a to vzhľadom na jednostranné ukončenie zmluvy spôsobiť mi ujmu.

Podľa predtým vyjadreného názoru žalovaného mal byť k takémuto kroku (oznámenie o ukončení vzťahu) nútený prikrčiť v dôsledku krokov dohliadacieho orgánu - Národnej banky Slovenska (ďalej len NBS). S jeho stanoviskom odporcu, že mu boli uložené protichodné povinnosti jednak administratívnym právnym aktom, tak aj zákonným ustanovením nemožno súhlasiť. Podľa vyjadrení NBS v rovnakom prípade, rozhodnutie dohliadacieho orgánu neobsahuje povinnosť zmeniť už existujúce zmluvy v neprospech žalobkyne. Tým pádom nie je možné považovať vzniknutú situáciu ani za objektívnu nemožnosť čiastočného plnenia v pôvodne nakalkulovanej výške, ani za situáciu nezávislú od vôle a činnosti poisťovne. V každom zmluvnom vzťahu je potrebné rozlišovať verejnoprávnu a súkromnoprávnu stránku, a preto žalobkyňa nemôže znášať následky sporov medzi žalovaným a dohliadajúcimi orgánmi. Škodu takto vzniknutú nie je možné preniesť na spotrebiteľov. Preto ani prípadné nesplnenie si povinností pri výpočte technických rezerv alebo iná chyba pri výpočte (či už zavinená alebo nezavinená), či nenaplnenie miery solventnosti môže byť iba porušením verejnoprávných noriem, ktoré nemôžu mať vplyv na platnosť a obsah súkromnoprávných - poisťných zmlúv. Národná banka Slovenska nie je v žiadnom zmluvnom vzťahu so žalobkyňou a ani nie je subjektom, ktorý by sa dopustil deliktu voči nej. To znamená, že žalobkyňa si nemôže uplatniť žiaden nárok voči NBS, preto v zmluvnom vzťahu uzatvorenom so žalovaným nemôže žalobkyňa znášať následky prípadného protiprávneho konania NBS. Žalovaný zbavovaním sa svojej zodpovednosti v tej súvislosti naplnil definíciu obchodnej praktiky, ktorá sa za každých okolností považuje za nekalú a teda zákazanú, v zmysle bodu 18. prílohy č.1 k zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa, ktorý uvádza, že za každých okolností sa za nekalú obchodnú praktiku považuje aj poskytnutie vecne nesprávnej informácie o podmienkach na trhu alebo o možnosti nájsť výrobok s úmyslom donútiť spotrebiteľa, aby získal výrobok za menej výhodných podmienok, ako sú normálne podmienky na trhu.

Poisťná zmluva nemohla byť uzatvorená v dôsledku omylu žalovaného (nesprávne určený prepočet, prípadne omyl v inej skutočnosti), a ani prípadný omyl žalovaného nezakladá žalobkyňi povinnosť zmeniť zmluvu a doplatiť určité čiastky. Nie sú splnené podmienky omylu v zmysle § 49a Občianskeho zákonníka, keďže o prípadnom omyle žalovaného žalobkyňa nevedela, vedieť nemohla a ani ho nevyvolala. Je preto presvedčená, že právo namietať relatívnu neplatnosť poisťnej zmluvy z dôvodu omylu žalovaného nie je dané a aj v prípade, ak by dané bolo, žalobkyňa namieta jeho premlčanie. Neplatnosti sa nemôže dovolávať ten, kto ju sám spôsobil. Žalobkyňa preto nemôže niesť následky pochybení žalovaného pri plnení si verejnoprávnej povinnosti. Okrem toho taktiež poukazuje na ustanovenie § 37 ods. 3 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého nie je právny úkon neplatný pre chyby v písaní a počítaní, ak je jeho význam nepochybný. Chybne nastavený mechanizmus, resp. nevýhodne formulované ustanovenie zmluvy pritom nie je možné považovať za chybu v písaní alebo počítaní.

V zmysle ustanovení zákona č. 250/2007 obchodné praktiky žalovaného je možné považovať za nekalé a teda za zakázané. Podľa § 7 odsek 2 zákona č. 250/2007 Z.z. obchodná praktika sa považuje za nekalú ak je v rozpore s požiadavkami odbornej starostlivosti. Požiadavky odbornej starostlivosti odporca zanedbal svojím konaním, prípadným nesplnením si povinností pri výpočte technických rezerv, či inou chybou pri výpočte, či nenaplnením miery solventnosti. Rovnako svojím konaním podstatne narušuje alebo môže podstatne narušiť ekonomické správanie žalobkyne ako priemerného spotrebiteľa vo vzťahu k poskytovanej službe. Zákon vo vzťahu k druhej kumulatívnej podmienke vymedzil aj pojem podstatné narušenie ekonomického správania spotrebiteľa, keď v § 2 písm. r.) určil, že podstatným narušením ekonomického správania spotrebiteľa je využitie obchodnej praktiky na značné obmedzenie schopnosti spotrebiteľa urobiť rozhodnutie, ktoré by pri dostatku informácií inak neurobil. Právne podstatné je, že každá obchodná praktika, ktorá je nekalá, sa môže realizovať nielen dokonaným konaním, ale aj

ohrozovacím správaním (nielen spôsobí protiprávny následok, ale stačí hrozba, že protiprávny následok nastane). Oznámenie o zániku poistenia na základe nesprávne nakalkulovaného produktu je práve v tejto súvislosti ohrozovacím správaním zo strany odporcu, keďže je spôsobilé podstatne narušiť ekonomické správanie klienta, a to vo vzťahu či už k výberu z jednotlivých alternatív, ktoré ponúkol odporca alebo k samotnému poistnému vzťahu. Podľa § 7 odsek 4 zákona č.250/2007 Z.z. za nekalú obchodnú praktiku sa považuje najmä klamlivé konanie a klamlivé opomenutie a agresívna obchodná praktika. Klamlivou je taká obchodná praktika, ktorá môže zapríčiniť, že spotrebiteľ urobí rozhodnutie o obchodnej transakcii, ktoré by inak neurobil, pretože obsahuje nesprávne informácie a je preto nepravdivá, alebo akýmkoľvek spôsobom uvádza do omylu alebo môže viesť do omylu priemerného spotrebiteľa. Práve špekulácie žalovaného ohľadne nemožnosti pokračovania v poistení, ktoré bolo nesprávne kalkulované je spôsobilé priviesť žalobkyňu ako spotrebiteľku do omylu ohľadne zániku poistenia. Obchodná praktika sa tiež považuje za klamlivú, ak opomenie podstatnú informáciu, ktorú priemerný spotrebiteľ potrebuje v závislosti od kontextu na to, aby urobil rozhodnutie o obchodnej transakcii, a tým zapríčiňuje alebo môže zapríčiniť, že priemerný spotrebiteľ urobí rozhodnutie o obchodnej transakcii, ktoré by inak neurobil. Nekalosť obchodnej praktiky žalovaného teda spočíva v tom, že oznámenie o zániku poistenia na základe nesprávne nakalkulovaného produktu obsahuje nesprávne informácie ohľadne možnosti jednostranného ukončenia poistného vzťahu z jeho strany, a preto je nepravdivé a rovnako toto konanie, vrátane celkového prevedenia, uvádza do omylu, alebo je spôsobilé viesť do omylu priemerného spotrebiteľa, a to aj keď je táto informácia vecne správna, a to má za následok alebo môže spôsobiť, že spotrebiteľ prijme rozhodnutie o obchodnej transakcii, ktoré by inak neprijal. Žalovaný konal tak, že pod nátlakom jednostranného ukončenia poistného vzťahu z jeho strany bol spôsobilý viesť žalobkyňu do omylu a spôsobiť, že prijme rozhodnutie, ktoré by ináč nikdy neprijala. Účelom ochrany pred nekalými obchodnými praktikami je chrániť spotrebiteľa pred kúpou výrobku alebo služby pod nátlakom. Zákon o ochrane spotrebiteľa zakazuje aktívne aj pasívne správanie, ktorého podstatou sú nedovolené obchodné praktiky. K porušeniu ochrany spotrebiteľa teda môže dôjsť konaním (klamlivé konanie) aj nečinnosťou (klamlivé zanedbanie). Podstatnou pri nekalých obchodných praktikách žalovaného je skutočnosť, že žalobkyňa ako spotrebiteľka nedostala všetky relevantné informácie pre rozhodnutie o uskutočnení obchodnej transakcie. Práve naopak informácie, ktoré jej žalovaný poskytol spĺňajú znaky klamlivého opomenutia a teda nekalej obchodnej praktiky, ktorá je zakázaná. Informácie, ktoré jej ako spotrebiteľke boli zo strany žalovaného v oznámení o zániku poistenia poskytnuté sú skreslené, neúplné, nejednoznačné, dvojzmyselné, teda také, ktorými žalovaný manipuluje s poskytnutou informáciou za účelom privedenia žalobkyne a všetkých ostatných klientov k rozhodnutiu prijať odkupnú hodnotu a akceptovať jednostranné ukončenie poistnej zmluvy.

Žalovaný písomnými podaniami zo dňa 13.7.2011 navrhol konanie prerušiť podľa § 109 ods. 1 písm. b) a c) O.s.p. a postúpiť návrh ústavnému súdu na zaujatie stanoviska ako aj predložiť predbežnú otázku na rozhodnutie Súdnemu dvoru ES.

Žalovaný sa k návrhu na začatie konania vyjadril podaním dňa 13.7.2011, v ktorom navrhol žalobu zamietnuť a priznať žalovanému náhradu trov konania. Uviedol, že žalovaný je vzhľadom na jeho predmet činnosti podmienený nielen Obchodným zákonníkom, aj ďalšími predpismi súkromného práva, resp. verejno-právnymi predpismi, ale zároveň je veľmi striktné podriadený špecifickým prepisom upravujúcim podnikanie v oblasti poisťovacej činnosti. Predovšetkým sa jedná o Zákon č. 8/2008 Z.z. o poisťovníctve, Zákon č. 6/1992 Z.z. o Národnej banke SR a Zákon č. 747/2004 o dohľade nad finančným trhom. Naproti tomu otázku uzatvárania zmlúv, aj konkrétne poistných zmlúv upravuje Občiansky zákonník, ktorý je základným predpisom súkromného práva. Predmetom poistno-právneho vzťahu medzi žalobcom a žalovaným bol poistný produkt poistnej sadzby UDP-K pre prípad smrti alebo dožitia, ktorého podstatou je kalkulácia sadzby poistného vyjadrujúca adekvátnosť, t.j. matematickú závislosť medzi poistným a poistným plnením. Sadzba poistného a jej kalkulácia ovplyvňuje nielen predmet právneho vzťahu, ale aj jeho obsah, pretože výsledkom tejto kalkulácie je číselné vyjadrenie vzájomnej povinnosti žalobcu a žalovaného z poistenia, teda vyjadrenie poistenia má dať poisťník, aby koľko a v prípade ktorej poistnej udalosti mala dať poisťovňa. Právny vzťah založený poistnou zmluvou spadá do kategórie občiansko-právnych vzťahov. V prípade tohto občiansko-právneho vzťahu však dochádza k podstatne väčšej miere k prelínaniu súkromného práva s právom verejným, ktoré tak prinajmenšom nepriamo ovplyvňuje obsah, ako aj existenciu tohto občiansko-právneho vzťahu. Za situácie, ak subjekt právneho vzťahu, ako aj jeho predmet je determinovaný verejným právom, pričom obsah právneho vzťahu je v konečnom dôsledku v číselnom vyjadrení predmetom právneho vzťahu podmienený, nie je na mieste právnou úpravu poistno-právneho vzťahu redukovať na úroveň právnej úpravy obsiahnutej v občianskom zákonníku, a to tým skôr, že všeobecne-záväzná právna úprava poisťovníctva bola už od počiatku vzniku zmluvného vzťahu, ktorého obnovenia sa žalobca dožaduje, predmetom výraznej

verejno-právnej regulácie. Ak dvojstranný právny vzťah, v ktorom majú mať subjekty rovné postavenie pozostáva z elementov závislých na tretej autorite, potom je celý právny vzťah s účinkami rovnako pre obidve právne subjekty nepriamo závislý na tretej autorite. Dôvodom toho, prečo sa zmena kalkulácie poistnej sadzby UDP-K musela nevyhnutne dotknúť oboch zmluvných strán. Predmetná poistná sadzba, vrátane jej kalkulácie bola zahrnutá v obchodnom pláne poisťovacej činnosti z poisťovne a tvorila súčasť povolenia poisťovne na výkon poisťovacej činnosti na základe rozhodnutia MF SR č.j. 52/1024/1995 zo dňa 30.5.1995. Dňa 31.7.1999 bola vykonaná previerka činnosti žalobcu zameraná na súlad medzi produktmi ponúkanými na trhu a schválenými všeobecnými poistnými podmienkami a obchodným plánom, z ktorého protokolu orgán dozoru konštatoval, že tieto produkty, vrátane UDP-K sú v súlade s obchodným plánom predloženým Ministerstvu financií SR. Počnúc dňom 18.2.2003 prebehol v sídle žalovaného dohľad na mieste nad činnosťou poisťovne uzatvorený protokolom z 28.5.2003, kedy bolo zistených 6 pochybení z oblasti účtovníctva, či formálneho výkazníctva, pričom však Úrad pre finančný trh SR nezistil žiadne pochybenia v kalkulácii poistnej sadzby v UDP-K, ani v prípade iných produktov. Zákonom č. 186/2004 Z.z. došlo s účinnosťou nadobudnutia platnosti zmluvy o pristúpení Slovenskej republiky do Európskej únie, t.j. od 1.5.2004 k novelizácii zákona č. 95/2002 Z.z., ktorý bol doplnený o ustanovenie § 31a, ktorý znel: Poisťovňa je povinná určiť výšku poistného na základe poistno-matematických metód tak, aby výška poistného zabezpečovala splniteľnosť všetkých jej záväzkov, vrátane tvorby dostatočných technických rezerv a spôsobu ich umiestnenia. Toto ustanovenie zákona bolo neskôr právnym základom vytýkaného nedostatku v kalkulácii poistného, sadzby UDP-K. Následne Zákonom č. 7/2004 Z.z. došlo s účinnosťou od 1.9.2005 k zrušeniu Úradu pre finančný trh a k prenosu pôsobnosti Úradu v oblasti dohľadu nad kapitálovým trhom a poisťovníctvom na Národnú banku Slovenska. V období od 30.4.2007 do 21.2.2008 prebehol v sídle žalovaného dohľad na mieste vykonaný NB Slovenska, Útvarem dohľadu nad poisťovníctvom, ktorá v protokole z dohľadu č. ODO-1990/2007 z 29.10.2007 ako nedostatok označila, že kalkulačné vzorce uvedené v danom dokumente, a to poistno-matematické modely produktov životného poistenia, ktorý obsahuje kalkulačné vzorce na výpočet poistného a technických rezerv produktov životného poistenia, nie sú v súlade s poistno-matematickými metódami na výpočet poistného a technických rezerv a kalkulačné vzorce niektorých produktov nezohľadňujú všetky záväzky voči poisteným. Listom NBS č. ODO-262/2008 z 15.2.2008 oznámila skončenie dohľadu a uviedla, že určuje a oznamuje lehoty, v ktorých je žalovaný povinný prijať a splniť svoje opatrenie na odstránenie nápravu zistených nedostatkov, pričom toto bolo uložené opätovne listom č. ODO-3126/2008 z 18.3.2008. S účinnosťou od 1.4.2008 vstúpil do platnosti Zákon č. 8/2008 Z.z. o poisťovníctve, ktorý nahradil Zákon č. 95/2002 Z.z. o poisťovníctve. Ustanovenie pôvodného zákona § 1a prešlo do ustanovenia § 30 ods. 1 zák.č. 8/2008 Z.z.. Dňa 7.4.2008 sa uskutočnilo stretnutie skupiny dohľadu Národnej banky Slovenska so zástupcami poisťovne, kedy bolo uvedené, že poistné bolo poisťovňou počítané z poistnej sumy na smrť, pričom malo byť počítané z vyššej poistnej sumy na dožitie pri produkte s názvom UDP-K, a to je chybné z poistno-matematického pohľadu, t.j. nízke, nesprávne kalkulované poistné je kľúčovým problémom. NBS označila ako zistený nedostatok okolnosť, že pri produkte UDP-K kalkulačné vzorce na výpočet poistného nie sú v súlade s poistno-matematickými metódami na výpočet poistného a nezohľadňujú všetky záväzky z poistenia. Na základe uvedeného uložila poisťovní prijat' a splniť opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov v termíne do 31.3.2008, neskôr do 30.4.2008. Problémom malo byť nízke, nesprávne kalkulované poistné počítané pri poistnej sadzbe UDP-K z poistnej sumy na smrť, namiesto (čo je poistno-matematicky správne) z poistnej zmluvy na dožitie. Podľa § 31a Zákona č. 95/2002 Z.z. nadväzne podľa § 30 ods. 1 Zákona č. 8/2008 Z.z. je poisťovňa povinná pod sankciou uloženia opakovaných pokút až do výšky 20.miliónov Sk určiť výšku poistného na základe poistno-matematických metód tak, aby výška poistného zabezpečovala trvalú splniteľnosť všetkých jej záväzkov, vrátane tvorby dostatočných technických rezerv. Z popísaného skutkového stavu a citovaného právneho stavu vyplynula pre žalovaného nevyhnutnosť poistný produkt sadzby UDP-K prepočítať a výšku poistného stanoviť tak, aby zohľadňovala poistno-matematicky všetky záväzky z poistenia, z čoho vyplynuli 3 alternatívne riešenia: a) znížiť poistnú sumu na dožitie pri zachovaní pôvodného inkasa poistenia, b) zvýšiť inkaso poistného pri zachovaní pôvodného nároku v prípade dožitia sa konca poistenia, alebo c) poistenie pre neočakávanú podstatu zmenu v poistení ukončiť s výplatou príslušnej odkupnej hodnoty, ktorá k danému momentu poistno-matematicky zodpovedala dovtedy inkasovanému poistnému. Opatrenia prijaté poisťovňou neboli svojvoľné, ale prijaté v nevyhnutnom rozsahu a vynútené z príčin založených orgánom dohľadu (resp. jeho právnym predchodcom), na základe zistených nedostatkov a pokynov orgánu dohľadu, z dôvodu dodržania ustanovení zákona č. 8/2008 Z.z. o poisťovníctve. Ďalej sa žalovaný vo svojom vyjadrení zaoberal nesúladosťou výkonu dohľadu nad poisťovníctvom s Ústavou SR, aj s poukazom na § 109 ods. 1 písm. b) O.s.p., t.j. ustanovenia upravujúce prerušenie konania.

Žalovaný ďalej uviedol, že spôsoby zániku poistenia upravené v ust. § 800-802 OZ sa na prejednávany prípad nevzťahujú, pretože k ukončeniu poistenia nedošlo ani z dôvodu výpovede poistenia zo strany poistníka, ani pre neplatenie poistného po výzve poisťovne, či pre odstúpenie žalovaného z dôvodu uvedenia nepravdivých údajov zo strany žalobcu v momente uzatvárania poistnej zmluvy. Tento výpočet možných spôsobov ukončenia poistenia je demonštratívny. Základom argumentácie žalobcu je zásada, že raz uzavretá zmluva sa má plniť, resp. zmluvu možno meniť iba so súhlasom oboch zmluvných strán (§ 493 Občianskeho zákonníka). Argumentácia žalobcu však neberie do úvahy špecifickosť skutkového deja, ktorý je úplne raritný a ktorý ukončeniu poistenia žalobcu predchádzal. Citované ustanovenie § 493oza pripúšťa výnimku z pravidla, že zmluvy sa majú plniť a že je možné ich meniť v zásade iba dohodou zmluvných strán. Meniť zmluvný vzťah bez dohody strán znamená nevyhnutne meniť záväzkový vzťah jednostranne. V skutkovo výnimočných situáciách je teda právne možné zmluvný vzťah meniť aj jednostranne, ak to Občiansky zákonník pripúšťa. Žalovaný sa v momente uzavretia poistnej zmluvy zaviazal voči žalobcovi k podmieneným budúcim záväzkom v podobe poistných plnení vo výške vypočítanej podľa kalkulácií poistnej sadzby UDP-K aprobovanej orgánom kontroly. Pri vzniku záväzku vychádzalo obe zmluvné strany z legitímneho očakávania, že čo štát v rozhodovacom procese na základe správneho poriadku v konečnom dôsledku schváli, je materiálne aj formálne správne, záväzné a nemeniteľné. Uložením pokynu prijať opatrenia na odstránenie chyby v kalkulácii poistného produktu UDP-K sa však pomery závažným spôsobom (bez zavinenia žalobcu či žalovaného) zásadne zmenili. Identifikácia chyby v kalkulácii predmetu poistno-právneho vzťahu, ktorá bola základom stanovenia výšky vzájomných peňažných nárokov od počiatku poistenia a z ktorej obe zmluvné strany vychádzali, znamenala pre žalovaného tieto závažné z objektívneho práva vyplývajúce právne dôsledky: a) jasné a správnym orgánom identifikované porušenie zákonného ustanovenia § 35 ods. 1 zákona č. 8/2008 Z.z. o poisťovníctve; b) vznik zodpovednosti za správny delikt a tým vznik rizika opakovaných, a vzhľadom na pôvodnú dĺžku trvania poistného vzťahu, aj dlhodobo ukladaných pokút až do výšky 20.000.000,- Sk (§ 67 zákona č. 8/2008 Z.z.) za každý prípad; c) vznik zodpovednosti za správny delikt v podobe poskytovania inej finančnej služby ako poistenia, pretože finančný produkt založený na nesprávnom poistno-matematickom prepočte nie je vo svojej podstate poistným produktom ale iným finančným produktom, čo znamená, že poisťovňa koná nad rámec povolenia na poisťovaciu činnosť, čo vyvoláva druhé riziko sankcie až do výšky 20.000.000,- Sk a to opakovane (§ 67 zákona č. 8/2008 Z.z.) a zároveň vznik zodpovednosti za trestnú činnosť v podobe neoprávneného podnikania; d) konanie v rozpore s pravidlami poctivého obchodného styku a typické nekalo-súťažné konania v hospodárskej súťaži spočívajúce v tom, že za tú istú cenu (poistné) poskytujú iné poisťovne poistenie kalkulované správne pri záväzkoch v matematicky správnej (nižšej) výške, teda ten istý produkt za matematicky adekvátne, vyššie ceny, čo zakladá zodpovednosť poisťovne za zakázanú obchodnú praktiku - tzv. dumpingu cien - na relevantnom trhu. Za takto popísanej situácie nebolo možné od žalovaného spravodlivo (rozumne) očakávať, že zotrvať v nesprávne nakalkulovanom budúcom poistnom plnení, ku ktorému sa za úplne inej skutkovej situácie pred relatívne dlhším časom zaviazal, pretože zotrvať v takomto záväzku by znamenalo zároveň porušiť rad iných všeobecne záväzných právnych predpisov. Občiansky zákonník v § 788 a nasl. osobitne neupravuje dôsledky podstatných zmien v objektívnych okolnostiach a v právnom prostredí. Dôsledky podstatnej zmeny pomerov v záväzku právneho subjektu na určité budúce plnenie upravuje § 50a ods. 3 Občianskeho zákonníka, ktorého analogické použitie bolo jedným z právnych dôvodov ukončenia poistenia uzatvoreného medzi žalobcom a žalovaným. Občiansky zákonník analógiu legis pri aplikácii jeho ustanovení pripúšťa. Výnimočne je možné záväzok meniť aj jednostranne (§ 493 OZ) a v prípade záväzku z poistenia aj iným spôsobom, ako upraveným v § 800 až § 802 OZ, pretože tam uvedené spôsoby sú iba demonštratívne. Skutkové okolnosti prípadu spočívajúce v podstatnej zmene prostredia, v ktorom bolo poistenie poskytované, boli tak špecifické a nepredvídateľné, že ich nebolo možné vopred právne ani myšlienkovito postihnúť, pretože boli založené na odôvodnenom očakávaní založenom na dôvere v prezumpciu správnosti aktov orgánov verejnej správy. Pre ich jedinečnosť takéto právne vzťahy nie sú Občianskym zákonníkom osobitne upravené. Občiansky zákonník však upravuje právne vzťahy podliehajúce v čase podstatným zmenám analogicky v prípade budúcich záväzkov tak, že ak dôjde k podstatnej zmene pomerov, takýto záväzok zaniká. Skutková podobnosť situácie predvídanej v hypotéze ustanovenia § 50a ods. 3 Občianskeho zákonníka so situáciou, ktorá predchádzala zrušeniu poistenia žalobcu bola daná budúcim charakterom záväzku, podstatnou zmenou pomerov a nemožnosťou od poisťovne požadovať, aby v budúcom záväzku pokračovala za cenu porušovania všeobecne záväzných právnych predpisov. To bolo základom a právnym dôvodom, pre ktorý poistenie po vyčerpaní riešení, za ktorých by poisťovňa mohla v budúcom záväzku zotrvať, zo zákona zaniklo. Je nemožné zároveň plniť po práve a tým istým konať protiprávne. Takýto konflikt medzi súkromnoprávnou povinnosťou a zákazom vyplývajúcim z právnej normy, je riešený absolútnou

neplatnosťou právneho úkonu podľa § 39 Občianskeho zákonníka, teda neplatnosťou toho práva, ktorému povinnosť zodpovedá. Ak by aj nastala poisťná udalosť (dožitie), ani táto by nemusela pre žalobcu znamenať právnu garanciu nároku v pôvodnej nesprávne stanovenej výške. V prejednávanej príhode je objektívna nemožnosť kalkulačne nesprávneho poisťného plnenia daná právnymi predpismi. Praktickým dôsledkom toho je to, že žalobca nemá nárok na tú časť plnenia pre prípad dožitia sa konca poistenia, ktorá presahuje právnymi predpismi prípustnú a vyžadovanú, matematicky správnu kalkuláciu. Žalovaný ďalej poukázal na ustanovenie § 37 ods. 3 Občianskeho zákonníka, kedy uviedol, že problém nároku z poistenia vo výške presahujúcej matematicky správnu kalkuláciu poisťného produktu je možné posúdiť aj ako chybu v počítaní, dôsledkom ktorej nie je pravidelne neplatnosť právneho úkonu ako celku, ale zákonom daná možnosť opravy chyby v počítaní za trvania právneho vzťahu ihneď po jej zistení. S poukazom na ustanovenie § 3 a § 39 Občianskeho zákonníka žalovaný namietal, že príkaz na úhradu takéhoto poisťného plnenia, ktoré nie je kryté poisťným, je príkazom k povinnosti, ktorá vyplýva z výkonu práva rozporného s dobrými mravmi, pretože adresáta zaväzuje k povinnosti, ktorá je oproti jeho právam nezaslúžená, neadekvátne, nevyvážená a tým práve v konečnom dôsledku v rozpore s dobrými mravmi. Takýto výkon práva by nemal požívať právnu ochranu a jeho dôsledkom by mala byť neplatnosť právneho úkonu v tej časti, ktorá je neadekvátnosťou postihnutá. Ani nerešpektovanie existujúcich jasných zákonných príkazov a zákazov, ktoré poisťovní znemožnili zotrvať v poistení so žalobcom, žalobcovi právne nemôže zaručiť jeho možné budúce nároky v pôvodnej podobe. Ak verejné právo či pokyn orgánu verejnej moci autoritatívne zaviazuje podriadený administratívno-právny subjekt k určitému konaniu a tento subjekt (aj keď v inej právnej pozícii) je zmluvne oprávnený či povinný voči svojmu zmluvnému partnerovi k určitému oprávneniu či povinnosti, k takejto povinnosti môže byť oprávnený či povinný v medziach daných oným verejným právom či pokynom orgánu verejnej moci, ktorý tak nepriamo stanovuje medze zmluvnej voľnosti podriadeného subjektu vstupovať a následne realizovať zmluvné oprávnenia alebo povinnosti, hoc jeho zmluvný partner nemusí byť (a v okolnostiach prípadu ani nie je) sám osobou subjektom jeho regulácie; tento zmluvný partner by si na základe prezumpcie znalosti právnych predpisov totiž mal byť vedomý, že uzatvára kontrakt, ktorého obsah je predmetom pozornosti orgánov verejnej moci a to s výhodami, ktoré štátna správa nad predmetom a obsahom zmluvného vzťahu prináša, ako aj s rizikom chýb, ktoré z toho mohli vyplynúť. Zotrvanie v spornom poisťnom vzťahu za pôvodných podmienok by okrem rizika vzniku sankcií, ktoré pre žalovaného vyplývajú zo zákona č. 8/2008 Z.z. a opatrenia orgánu dohľadu na odstránenie nedostatkov, znamenalo jednak prehlbovanie vzniku škody na jeho majetku, jednak zvyšovanie škody na strane štátu oproti bezprávnemu zvýhodneniu žalobcu spočívajúcom v neadekvátne vyplatenom poisťnom plnení, ktoré si poisťným nepredplánil.

Žalovaný v závere namietal nedostatok naliehavého právneho záujmu žalobcu na pozitívnom vyslovení výroku, ktorého sa v konaní domáha, pretože dnes nie je možné nijakou žalobou o určenie práva alebo právneho vzťahu navodiť stav právnej istoty v takom peňažnom práve, ktoré ako nárok (žalovateľné subjektívne právo) možno vznikne až v budúcnosti. Ani úspech žaloby nebude pre neho znamenať vznik nároku na poisťné plnenie pre prípad dožitia sa konca poistenia v matematicky adekvátnej výške, ani vyváženosť prípadného možného, dnes však neistého poisťného plnenia pre prípad dožitia sa poisťného konca doby poistenia v pôvodnej výške.

V písomnom podaní zo dňa 22.8.2012 žalovaný ďalej uviedol, že list NBS č. ODT-7467/2012 z 30.7.2012 adresovaný tretiemu subjektu potvrdzuje, že výšku poisťného, ktorá sa premietla do poisťnej zmluvy, ktorej sa predmetný prípad dotýka, stanovil v rámci kalkulácií sadzieb poisťného vtedajší orgán štátnej správy nad poisťovníctvom. Z listu tiež vyplýva, že sadzby poisťného sa stali po schválení Ministerstvom financií SR pre žalovaného záväznými. Orgány verejnej moci súd zodpovedné nie "len" za časť obsahu poisťných zmlúv, pokiaľ ide o stanovenie ceny poisťného plnenia (poisťné) a tomu zodpovedajúcemu hlavnému predmetu plnenia, teda za nevyváženosť poisťných zmlúv a rozpor časti ich obsahu s právnymi predpismi, ale najmä na zanedbanie kontroly nad parametrami a obsahom týchto zmlúv v minulosti, čoho dôsledkom boli udalosti v r. 2008, v rámci ktorých musel žalovaný pristúpiť k úpravám poisťných vzťahov spôsobom, akým k nim pristúpil. Zo skôr predložených listinných dôkazov vyplýva, že žalovaný nepristúpil k prijatým opatreniam svojvoľne, ale vychádzajúc z daného právneho a skutkového stavu bol povinný poisťné zmluvy a ich obsah zosúladiť s ust. Občianskeho zákonníka i ustanoveniami iných právnych predpisov (napr. § 31a zák. č. 95/2002 Z.z.). Aj listy NBS č. ODT-1355/2012 z 8.2.2012 a č. ODT-4291/2012 z 25.4.2012 preukazujú, že žalovaný bol povinný nesprávne kalkulácie prepočítať a prijať príslušné opatrenia.

Žalovaný 16.10.2012 podal vzájomný návrh, v ktorom uviedol, že štát vydaním povolenia na podnikanie ohľadom poistenia, ktorého sa žaloba dotýka, potvrdil, že kalkulácie a sadzby dotknutého poistenia poisťno - matematicky zohľadňujú dlhodobú splniteľnosť záväzkov v zodpovedajúcej miere. Povolenie

oprávňovalo a zaviazalo žalovaného uzatvárať poisťné zmluvy na daný typ poistenia výhradne so štátom povolenými sadzbami poisťného. Až na základe Protokolu č. ODO-12990/2007 z 29.10.2007 príslušný orgán štátu identifikoval "Nedostatok" v činnosti žalovaného. Nedostatok spočíval v tom, že poisťné podľa príslušných poisťno - matematických metód nezohľadňovalo všetky záväzky z poistenia. Nesprávnosť kalkulácií poistenia UDP-K potvrdil aj znalecký posudok, ktorý dal žalovaný vypracovať, aby nezávisle odborne preveril závery orgánu dohľadu.

Poisťné je cenou poistenia. Výšku poisťného, ktorá sa ukázala ako nedostatočná a neprimerane nízka, určil orgán štátu v sadzbách poisťného (§ 11 ods. 3 zák. č. 24/1991 Zb.). Cena poistenia bola v okolnostiach prípadu určená tretím subjektom - Ministerstvom financií SR v roku 1995. Takto stanovená cena sa ukázala ako zrejme neprimeraná. Pojem "neprimeranosť" definujú Princípy v čl. 1:302, pričom v rámci hodnotenia tohto pojmu ukladajú vziať do úvahy aj povahu zmluvy a zvyklosti a prax príslušného odvetvia. Podľa čl.6:105 v spojení s čl.6:106, ods. 2 Princípov európskeho zmluvného práva "Ak je cena alebo iná podmienka určená treťou osobou zrejme neprimeraná, má byť nahradená primeranou cenou alebo primeranou podmienkou." Cit. čl. 6:105, čl.6:106, ods. 2 v spojení s čl. 1:101, ods. 4 oprávňuje súd ku úprave neprimeranej ceny tak, aby sa stala primeranou.

Zásada, že zmluvy sa majú plniť, nie je absolútna a má svoje obmedzenia. Obmedzenie predstavuje napríklad záujem na ochrane spotrebiteľa, ktorý má vyvážiť značnú nerovnováhu vyvolanú dodávateľom v neprospech spotrebiteľa. Vyváženie prípadnej nerovnováhy má viesť k rovnovážnemu postaveniu a nemá spôsobovať opačnú nerovnováhu alebo inú poruchu tentokrát v neprospech dodávateľa.

Podstatná zmena vonkajších, zmluvnými stranami neovplyviteľných okolností, o ktorej sa zmluvné strany dozvedia počas trvania zmluvného vzťahu, ak má vplyv na obsah záväzkového vzťahu, spôsobuje narušenie prirodzenej spravodlivosti medzi zmluvnými stranami a dopadá obzvlášť ťaživo na jednu zo zmluvných strán, je okolnosťou, s ktorou je možné spojiť prelomenie zásady pacta sunt servanda v podobe následnej úpravy zmluvného záväzku alebo jeho zániku. K takémuto riešeniu sa prikláňajú právne dokumenty Európskej únie ako sú Princípy európskeho zmluvného práva, Európsky návrh spoločného referenčného rámca ako aj princípy Zásad UNIDROIT. Označené právne dokumenty obsahujú také ustanovenia, ktoré sú právnymi dokumentmi Európskej únie považované za relevantné právne princípy základných zásad súkromného zmluvného práva v Európskej únii. Zásady Európskeho práva by mali mať aplikačnú a interpretačnú prednosť pred vnútroštátnym právom aj v Slovenskej republike.

Význam Princípov európskeho zmluvného práva je však najmä v tom, že majú slúžiť ako všeobecné pravidlá zmluvného práva (čl. 1:101, ods. 1), pričom "môžu poskytnúť riešenie otázok, ktoré rozhodujúci právny poriadok alebo rozhodujúce právne normy neriešia" (čl. 1:101, ods. 4). Princípy európskeho zmluvného práva obsahujú výkladové argumenty, ktoré presahujú slovenský právny poriadok, prelínajú sa právnymi poriadkami západnej a európskej právnej kultúry a majú preto charakter univerzálnych právnych princípov. Princípy európskeho zmluvného práva v čl. 6:111 vyžadujú v situácii, ak sa po uzavretí zmluvy objavia zmenené okolnosti, ktoré činia plnenie zo zmluvy pre niektorú zo strán extrémne obtiažne, ak tieto okolnosti neboli v čase uzavretia zmluvy predvídateľné, aby dotknutá strana iniciovala jednanie o novom obsahu zmluvy.

Podľa § 1 O.s.p. majú súdy dbať o ochranu práv a oprávnených záujmov oboch účastníkov. Poskytnutá súdna ochrana má byť spravodlivá. Žalobca sa prostredníctvom súdneho konania snaží dosiahnuť judikovanie nespravodlivého stavu, ktorý mu má v budúcnosti zabezpečiť poisťné plnenie pre prípad dožitia za zjavne neprimeranú cenu. "Existovalo by tu riziko, že by sa vzťah medzi spotrebiteľom a predajcom alebo dodávateľom opäť dostal do nerovnováhy, a tentokrát výlučne v prospech spotrebiteľa... ...Tvorca smernice sledoval vyrovnanie existujúcich nevýhod pre spotrebiteľa. Nemožno ale vychádzať z toho, že chcel spotrebiteľovi dopomôcť k právnemu postaveniu, ktoré by prevyšovalo postavenie, aké obyčajne majú v obchodnom styku dvaja rovnocenní zmluvní partneri." (bod 65 návrhov generálnej advokátky k rozsudku Súdného dvora ES sp.zn. C-453/2010 z 15.3.2012). Žalobcom navrhované usporiadanie pomerov nie je správne ani spravodlivé. Spravodlivé usporiadanie sporného právneho vzťahu možno dosiahnuť iba za pomoci rozhodovacej činnosti súdu. Žaloba žalobcu a vzájomný návrh žalovaného sa týkajú tých istých účastníkov a skutkovo aj právne spolu súvisia, žalovaný vzájomnou žalobou za pomoci tzv. eventuálneho petitu navrhuje, aby konajúci súd po vykonanom dokazovaní rozsudkom rozhodol takto:

Určuje, že poisťný vzťah medzi žalobkyňou a žalovaným podľa poisťnej zmluvy č. 5046200074 zo dňa 31.1.1998 trvá a žalovaný má voči žalobcovi právo na poisťnú sumu pre prípad dožitia sa konca poistenia vo výške 2.201,58 eur po započítaní pohľadávky žalovaného vo výške 601,08 eur, t.j. celkom vo výške 1.600,50 eur, ktorá poisťno-matematicky zodpovedá výške poisťného skutočne uhradeného žalobkyňou žalovanému.

alebo pre prípad, že súd prvý petit zamietne, aby rozhodol takto:

Určuje, že poisťný vzťah medzi žalobkyňou a žalovaným podľa poisťnej zmluvy č. 5046200074 zo dňa 31.1.1998 v časti poistenia rizika smrti trvá a v časti poistenia dožitia sa konca poistenia zanikol.

Žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyňi bezdôvodné obohatenie vo výške 891,72 eur, ktoré poisťno-matematicky zodpovedá časti poisteného uhradeného žalobkyňou za poistenie rizika dožitia sa konca poistenia a to do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

alebo pre prípad, že súd prv a, druhý petit zamietne, aby rozhodol takto:

Žalobu zo dňa 4.5.2011 zamietla.

Žalobkyňa sa k argumentácii žalovaného písomne vyjadrila nasledovne:

Procesnoprávna námietka žalovaného - podmienka naliehavého právneho záujmu na určení toho, že právny vzťah trvá a hmotnoprávne námietky žalovaného - a) verejnoprávny účinok na súkromnoprávny vzťah, b) možnosť jednostrannej zmeny, resp. zániku zmluvy, c) analogická aplikácia § 50a ods. 3 Občianskeho zákonníka (clausula rebus sic stantibus), d) nemožnosť plnenia a povinnosť plniť pri zákaze plnenia, e) chyba v písaní, f) rozpor s dobrými mravmi.

Žalovaný vo svojom stanovisku popiera existenciu naliehavého právneho záujmu na určení toho, že poisťný vzťah trvá. Vychádza z toho, že v súčasnosti nemá byť možné navodiť stav právnej istoty v takom peňažnom práve, ktoré ako nárok možno vznikne až v budúcnosti. Žalobkyňa však trvá na tom, že záujem na určení nie je daný iba možnosťou vzniku nároku na poisťné plnenie na strane žalobcu, keďže poisťný vzťah je aj otázkou investičných preferencií žalobcu a jeho záujmu zabezpečiť iné osoby v prípade jeho životnej udalosti. Nie len budúci zvýhodnený (prípadná tretia osoba) má preto právny záujem na určení existencie právneho vzťahu. V dôsledku konania žalovaného je práve žalobkyňa v stave neistoty, či poisťná zmluva naďalej trvá, pričom tento stav neistoty môže ukončiť iba súd navrhovaným výrokom rozsudku.

Žalovaný presvedča, že ak súkromnoprávny vzťah pozostáva z elementov závislých na tretej autorite, potom je (...) právny vzťah nepriamo závislý na tejto tretej autorite, čo by malo vyplývať z logického argumentu a *minor ad maius*. Argumentáciu považuje žalobkyňa za nepresvedčivú. Zďaleka neplatí, že všetky súčasti právneho vzťahu sú určované verejným právom (už samotné rozhodnutie vstúpiť do právneho vzťahu je absolútne nezávislé na verejnoprávnej ingerencii). Rozlišovanie verejnoprávnej a súkromnoprávnej úrovne vzťahu má pritom svoju hlboko zakorenenú tradíciu. Je podporované aj judikatúrou Ústavného súdu SR, ktorý na adresu verejnoprávných zásahov do súkromnoprávných zmlúv uviedol: "Zmluvy sa zásadne musia dodržiavať (pacta sunt servanda). Od zmluvy (...), ktorú treba posudzovať výlučne podľa predpisov súkromného práva, t.j. Občianskeho zákonníka a Obchodného zákonníka, možno odstúpiť len vtedy (platí to aj pre zrušenie zmluvy), ak je to uvedené v zákone alebo dohodnuté účastníkmi zmluvy (§ 48 ods. 1 Občianskeho zákonníka a § 1 ods. 2 Obchodného zákonníka). (...) Žiaden zmluvný účastník nemôže od súkromnoprávnej zmluvy odstúpiť verejnoprávnym aktom - na základe zákona, čo platí aj pre zrušenie zmluvy." Zásada odlišnosti verejnoprávnej a súkromnoprávnej úrovne je právne záväzne upravená aj v § 3 ods. 1 Obchodného zákonníka, podľa ktorého platnosť právneho úkonu nie je dotknutá tým, že sa určitej osobe zakázalo podnikáť alebo že určitá osoba nemá oprávnenie na podnikanie. Týmto ustanovením sa normuje nezávislosť platnosti súkromnoprávneho úkonu od verejnoprávných zákazov. Verejnoprávne limity sa do súkromného práva premietajú výlučne prostredníctvom ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom. Verejnoprávna regulácia nevedie k modifikácii obsahu zmluvy a ani k možnosti jednostranne súkromnoprávny vzťah zmeniť alebo zrušiť. Všetky návrhy a tvrdenia súvisiace s verejnoprávnou reguláciou predmetného vzťahu preto žalobkyňa navrhla zamietnuť a dôkazy nevykonať, nakoľko je v rozpore so zásadou hospodárnosti konania, podľa ktorej by nemali byť v súdnom konaní riešené otázky, ktoré s vecou nesúvisia.

Ocenila konštruktívny prístup žalovaného, keď súhlasne s ňou tvrdí, že ukončenie zmluvy žalovaným v prejednávacom prípade nie je kryté ustanoveniami §§ 800 až 802 Občianskeho zákonníka. Týmto považuje žalobkyňa túto otázku viac za nespornú a v konaní ostáva preskúmať, či existujú aj iné spôsoby zániku poisťného vzťahu a či boli v tomto prípade naplnené. Zotrváva na stanovisku v žalobe, že nebol splnený žiadny zákonný spôsob ukončenia právneho vzťahu či už *ex lege* alebo na základe jednostranného právneho úkonu odporcu.

Žalovaný ale tvrdí, že v skutkovo výnimočných situáciách je právne možné zmluvný vzťah meniť aj jednostranne, ak to Občiansky zákonník pripúšťa. Je nepopierateľnou skutočnosťou, že Občiansky zákonník v niektorých výnimočných prípadoch pripúšťa jednostrannú zmenu zmluvy. Takáto výnimka je ale vždy taxatívne a explicitne stanovená. Žalovaný ale nepoukazuje na žiadne zákonné ustanovenie a ani na žiadne ustanovenie dohody, ktoré by takéto oprávnenie zakladalo. Nemožno však súhlasiť s

tvrdím, že civilný kódex pripúšťa jednostrannú zmenu zmluvy v skutkovo výnimočných prípadoch. Zmena zmluvy je prípustná iba za podmienok ustanovených v hypotéze tej ktorej právnej normy a nie všeobecne hmlistým spôsobom v skutkovo výnimočných prípadoch. Nemožno súhlasiť ani s ďalšou variáciou žalovaného na túto tému, konkrétne snahu o analogickú aplikáciu mechanizmu *clausula rebus sic stantibus* (za stavu nezmenených pomerov), ktorý by mal jednostranné ukončenie zmluvného vzťahu odôvodniť. Žalovaný sa snaží vytvoriť dojem, že možnosť ukončiť zmluvu v dôsledku podstatnej zmeny pomerov je všeobecnou zásadou zmluvného práva. Opak je však pravdou. V slovenskom súkromnom práve je zásadný rozdiel medzi stupňom záväznosti zmluvy na jednej strane a zmluvy o budúcej zmluve na strane druhej. Pokiaľ záväzok zo zmluvy o budúcej zmluve na uzatvorenie zmluvy je skutočne viazaný na existenciu určitých pomerov, z ktorých strany pri dojednávaní zmluvy o budúcej zmluve vychádzali a v prípade ich podstatnej zmeny tento záväzok zaniká (§ 50a ods. 3 Občianskeho zákonníka, resp. § 292 ods. 5 Obchodného zákonníka), tak záväzok na plnenie zo zmluvy práve v dôsledku podstatnej zmeny pomerov nezaniká a ani sa nemodifikuje. Snaha o analogické aplikovanie princípu, ktorý zákon explicitne (a systematicky) obmedzuje iba na prípady zmluvy o budúcej zmluve aj na všetky záväzky zo zmlúv je ďaleko za hranicami prípustnej analógie. Nepripustným spôsobom by sa narušili hranice medzi zmluvou a zmluvou o budúcej zmluve, ktoré sú v slovenskom práve mimoriadne jasne vytýčené.

Ďalším z nosných tvrdení žalovaného je úvaha, opakovane sa vynárajúca v jeho vyjadreniach, podľa ktorej nie je možné uložiť odporcovi dve protichodné povinnosti, jednak vyplývajúce zo správneho rozhodnutia a z uzatvorenej zmluvy. Avšak okrem poukazu na tvrdenie svojho zamestnanca ničím nepreukázal, že správny rozhodnutím by mu mala byť uložená povinnosť zrušiť alebo zmeniť už uzatvorené súkromnoprávne zmluvy. Rozhodnutím dohľadacieho orgánu mu mohla byť uložená iba povinnosť vytvoriť dodatočné technické, či iné finančné rezervy pre krytie rizík z týchto produktov. Ako je možné vyvodiť z citovaného rozhodnutia Ústavného súdu SR, verejnoprávnym úkonom nie je možné zasiahnuť do obsahu súkromnoprávnej zmluvy. Z toho dôvodu, ako aj s odvolaním sa na opakovane odôvodňovanú nezávislosť súkromnoprávneho vzťahu od verejnoprávných dimenzií považuje žalobkyňa tvrdenia žalovaného za nesprávne.

Týmto neobstojí ani tvrdenie žalovaného, že zotrvávanie v pôvodne uzatvorenej zmluve by malo viesť k rozporu s kogentnými právnymi predpismi. Účel právnych predpisov, ktorými sa určujú povinné technické, kapitálové a iné rezervy povinne vytvárané poisťovňou je zabezpečenie fungovania poisťného systému a nie zákaz uzatvárania poisťných zmlúv s určitým obsahom. Preto nepovažuje žalobkyňa za presvedčivé ani tvrdenia žalovaného o tom, že splnenie poisťnej zmluvy za pôvodne dohodnutých podmienok je nemožné. Nanajvýš inovatívne v porovnaní s drvívo prevládajúcou právnou mienkou pôsobí tvrdenie, že plnenie peňažnej sumy je nemožné.

S ohľadom na uvedené a s poukazom na argumentáciu o oddelenosti súkromnoprávnej a verejnoprávnej roviny právnej úpravy vzťahu žalovaným navrhované dôkazy - Protokol o kontrole, Protokol o vykonanom dohľade zo dňa 28.5.2003, Protokol z dohľadu vykonaného v Prvej česko-slovenskej poisťovni Rapid, a.s., Oznámenie o skončení dohľadu na mieste, žiadosť o predĺženie termínu - odpoveď, Notárska zápisnica osvedčujúca právne významnú skutočnosť a priebeh deja, Vyjadrenie zodpovedného aktuára poisťovne sa tak na predmet konania nevzťahujú a nie je dôvod ich vykonať ani sa k nim zo strany žalobkyne vyjadrovať.

Podľa tvrdenia žalovaného by dôsledkom chyby v písaní údajne mala byť zákonom daná možnosť opravy chyby v počítaní za trvania právneho vzťahu ihneď po jej zistení. Podľa § 37 ods. 3 Občianskeho zákonníka nie je právny úkon neplatný pre chyby v písaní a počítaní, ak je jeho význam nepochybný. Chybne nastavený mechanizmus, resp. nevýhodne formulované ustanovenie zmluvy o poistení pritom nie je možné považovať za chybu v písaní alebo počítaní. Zákon neumožňuje jednej strane aktívne vstúpiť do obsahu zmluvného vzťahu s tým, že opravuje chyby v písaní alebo počítaní. Chyby a preklepy sa majú podľa platných právnych predpisov riešiť buď výkladom alebo dohodou o odstránení chyby. Na jednostrannú akciu žalovaného nie je priestor.

Podľa tvrdenia žalovaného je príkaz na plnenie pôvodne dohodnutého poisťného plnenia v rozpore s dobrými mravmi, nakoľko žalovaného zaväzuje k povinnosti, ktorá je oproti jeho právam nezaslúžená, neadekvátne a nevyvážená. Žalovaného však nikto nenútil navrhnuť také sumy poisťného, ako vo svojich zmluvách či podnikateľských stratégiách navrhol. Bolo by nanajvýš zvláštne, ak by malo byť dbanie o plnenie si povinností za strany podnikateľa v spotrebiteľsko-právnom vzťahu skutočne považované za rozporné s dobrými mravmi.

K listu NBS ODT-7467/2012 zo dňa 30.7.2012 žalobkyňa uviedla, že vyjadrenie NBS tak ako mnohé iné predtým bez výnimky, či už bolo poskytnuté s vedomím NBS, že bude použité v súdnom konaní alebo nie, opakovane konštatuje už viackrát uvedené a v podstate zhŕňa úlohu NBS a iných kontrolných subjektov v systéme poisťovníctva, čo opakujeme nijako nesúvisí s predmetom tohto konania, ktorým je

určenie, či poisťný vzťah trvá. Z vyjadrenia NBS absolútne nijako a už vôbec nie "priamo a neskrývane" nevyplýva, že by NBS potvrdila skutočnosť, že by stanovovala ceny poisťného. Práve naopak NBS jasne popisuje, že je to práve poisťovací subjekt, ktorý stanovoval poisťno-matematické vzorce, ktoré orgán verejnej moci len kontroloval, čo bolo podmienkou pre udelenie povolenia na vznik a činnosť poisťovne v súlade so zákonom o poisťovníctve platným v roku 2002. V zmysle ustanovenia § 9 ods. 1 zákona č. 24/1991 Zb. zákona o poisťovníctve platného a účinného v rozhodnom čase: "Na podnikanie a na zmenu predmetu podnikania poisťovne alebo poisťovacieho spolu so sídlom na území Slovenskej republiky udeľuje povolenie na základe žiadosti orgán dozoru nad poisťovníctvom pre územie Slovenskej republiky (ďalej len "dozorný orgán"). O žiadosti sa rozhoduje v správnom konaní najneskoršie do troch mesiacov po jej predložení." Ustanovenie § 11 predmetného zákona ďalej uvádza náležitosti žiadosti na podnikanie a zmenu podnikania poisťovne. V súlade s ustanovením § 11 ods. 3 zákona č. 24/1991 Zb. zákona o poisťovníctve platného a účinného v rozhodnom čase: "Súčasťou obchodného plánu činnosti poisťovne, ktorá bude vykonávať poistenie pre prípad smrti alebo dožitia (životné poistenie), sú tiež údaje o sadzbách poisťného vrátane ich kalkulácie, tabuľky pravdepodobnosti, z ktorých vychádza kalkulácia a veľkosť úrokovej sadzby." Z vyššie uvedeného je absolútne zrejmé, že jediným subjektom, ktorý navrhol - určil cenu poisťného a teda cenu poistenia, ktorý ju zapracoval do svojho obchodného plánu vrátane všetkých kalkulácií a s tým spojenými a určením pravdepodobností bol žalovaný a nikde nie tretí subjekt. Ministerstvo financií bolo jedine subjektom, ktorý na podklade úplnej žiadosti žalovaného, ktorá obsahovala všetky zákonné náležitosti vrátane ceny poistenia vydal povolenie na podnikanie v oblasti poisťovníctva pre odporcu. Na podklade takéhoto konania dozorného orgánu ale nie je možné uzavrieť, že by cena poistenia bola cenou určenou treťou osobou. Je absolútne zrejmé, že cenu poistenia určoval žalovaný a aj vzhľadom na náležitosti obchodného plánu v súlade s ust. § 11 ods. 3 zákona č. 24/1991 Zb. žalovaný mal dostatočný prehľad nie len o samotnej cene, ktorú stanovil, ale aj o kalkuláciách sadzieb poisťného a tabuľkách pravdepodobnosti, z ktorých kalkulácia vychádza. Žalobkyňa práve s poukazom na ustanovenie čl. 11 ods. 3 zákona 24/1991 Zb. poukazuje na skutočnosť, že je to práve žalovaný, ktorý si stanovil svoj podnikateľský plán - obchodný plán s takýmito cenami poistenia. Žalovaného nikto nikdy nenútil navrhnúť také sadzby poisťného aké vo svojej žiadosti navrhol, je preto minimálne nepochopiteľné v čom momentálne vidí zjavnú neprimeranosť tých istých sadzieb, ktoré on sám navrhol a ktoré dostatočne odôvodnil nie len kalkuláciami týchto sadzieb ale aj tabuľkou pravdepodobnosti, z ktorých kalkulácie vychádzajú a ktoré si stanovil on sám ako záväzné pre výkon svojej podnikateľskej činnosti. Žalobkyni nie je zrejmé, z čoho žalovaný vyvodil dojem, že je to práve orgán verejnej moci, ktorý stanovil cenu poisťného záväznú medzi účastníkmi. Rovnako žalobkyňa podotýka, nesúvislosť týchto žalovaného tvrdení s predmetom konania, ktorým je nezákonné ukončenie poisťného vzťahu zo strany žalovaného žalobkyni a z toho vyplývajúce trvanie poisťného vzťahu aj naďalej. Zarážajúce sú tvrdenia žalovaného o zodpovednosti orgánu verejnej moci za časť obsahu poisťných zmlúv, dokonca za ich rozpor s právnymi predpismi. Žalovaný ale vo svojom podaní správne poznamenáva, že v roku 2008 bol povinný zosúladiť svoje podnikanie s ust. Občianskeho zákonníka ale aj iných právnych predpisov: Jednostranné oznámenie žalovaného žalobkyni o ukončení jeho poisťnej zmluvy ale nie je v súlade s Občianskym zákonníkom ani s inými platnými právnymi predpismi v SR, preto poisťný vzťah uzatvorený medzi účastníkmi trvá.

Žalobkyňa k návrhom žalovaného na prerušenie konania písomne uviedla, že prípadný záver o nesúlade predmetných ustanovení zákona o poisťovníctve s Ústavou SR by nemohol v dôsledku zákazu retroaktivity zasiahnuť do právneho stavu pred takýmto rozhodnutím. Právne nepodložená je predstava žalovaného, že v prípade ak by ústavný súd dospel k záveru o protiústavnosti dohľadu nad poisťovníctvom vykonávanom NBS, mohli by sa dostať do právneho stavu pred vydaním rozhodnutia NBS voči žalovanému, ktorým NBS skonštatovala nesprávnu kalkuláciu poisťného UDP-K a ktorým mu uložila povinnosť odstrániť tento nedostatok. Ústavný súd pritom vôbec nerozhoduje - a ani v prípade prerušenia konania podľa § 109 ods. 1 písmeno b.) O.s.p. by nerozhodoval - o platnosti alebo obsahu súkromnoprávneho vzťahu. Vysvetlenie motívu žalovaného, resp. jeho príslub, že by k spornému konaniu nedošlo, ak by bol dozor, resp. dohľad uskutočnený v súlade s ústavným poriadkom, nemá žiaden význam pre toto konanie. Predmetom tohto konania nie je motív konania žalovaného, ale súlad jeho konania s právom. Predmetom sporu nie je otázka legálnosti vykonaných aktivít zo strany dohliadajúceho orgánu, ale otázka existencie alebo neexistencie právneho vzťahu medzi účastníkmi, predmetné sú teda jedine občianskoprávne predpisy upravujúce zmluvu o poistení uzavretú medzi účastníkmi konania. Žalovaný mal v konaní a postupom proti záverom dohľadu NBS možnosť namietať postup NBS pri výkone dohľadu aj neoprávnenosť výkonu dohľadu NBS. Pre posúdenie tohto sporu sú dôležité občiansko-právne predpisy upravujúce zmluvu o poistení, nie právne predpisy upravujúce postavenie žalovaného ako podnikateľa. Ani prípadný záver o vylúčení NBS z vykonávania dohľadu nad

poistovníctvom by nemohol v dôsledku zákazu retroaktivity zasiahnuť do právneho stavu pred takýmto rozhodnutím a určite by jeho rozhodnutie nemohlo mať vplyv na súkromnoprávne vzťahy, do ktorých vstúpili súkromné osoby bez ohľadu na verejnoprávnu reguláciu dohľadu nad výkonom poistovníctva. Súdny dvor Európskych spoločenstiev pritom vôbec nerozhoduje a ani v prípade prerušenia konania podľa § 109 ods. 1 písm. c) O.s.p. by nerozhodoval - o platnosti alebo obsahu súkromnoprávneho vzťahu. Predmetom sporu nie je otázka legálnosti aktivít vykonaných zo strany dohliadajúceho orgánu, ale otázka existencie alebo neexistencie právneho vzťahu medzi navrhovateľkou a odporcom.

Na základe návrhu žalobkyne zo dňa 21.9.2011 súd uznesením zo dňa 20.10.2011 pripustil zmenu návrhu v znení: Poistný vzťah medzi žalobkyňou a žalovaným, vyplývajúci zo zmluvy o poistení osôb č. 5046200074 zo dňa 30.1.1998 trvá a žalobkyňa a žalovaný sú touto zmluvou o poistení viazaní.

Uznesením tunajšieho súdu sp.zn. 17C/115/2011-232 zo dňa 22.10.2011 v spojení s opravným uznesením sp.zn. 17C/115/2011-253 zo dňa 19.12.2011 súd zamietol návrhy žalovaného na prerušenie konania podľa ust. § 109 ods. 1 písm. b) a c) O.s.p. Uznesením Krajského súdu v Košiciach sp.zn. 3Co/66/2012-262 zo dňa 19.6.2012 v spojení s opravným uznesením sp.zn. 3Co/66/2012-280 zo dňa 31.8.2012 krajský súd potvrdil uznesenie tunajšieho súdu vo výroku o zamietnutí návrhu žalovaného na prerušenie konania podľa 109 ods. 1 písm. b) O.s.p. a odmietol odvolanie proti výroku o zamietnutí návrhu žalovaného na prerušenie konania podľa 109 ods. 1 písm. c) O.s.p.

Žalovaný na pojednávaní namietal, že petit žalobkyne je duplicitný.

Právna zástupkyňa žalobkyne počas pojednávania k veci uviedla, že nakoľko na zmluvách a návrhoch je viac dátumov, vychádzali prehlásenia pracovníka povereného dojednáváním poistenia, kde sa posledná vete uvádza, že návrh prevzal 30.1.1998, čím bola zmluva uzavretá. Tento dátum nikdy nebol žalovaným rozporovaný. K listom NBS, predložených žalovaným, uviedla, že napríklad v list, ktorý sa nachádza v spise tunajšieho súdu 12C/12/2010, vyslovene NBS uvádza, aké iné možnosti žalovaný mal a teda že nebola jediná možná alternatíva postupovať tým spôsobom, ako tvrdí žalovaný, čiže nejde tu o nemožnosť plnenia zo strany žalovaného. Žalobkyňa nerozporuje, že vzorec bol nesprávny, ale problém je v tom, že nebola možnosť na strane žalovaného ukončiť poistnú zmluvu spôsobom, ktorý zákon nepripúšťa.

K petitu žaloby žalobkyňa upresňuje, že v prvej časti, kde žiada, aby súd vyslovil, že poistný vzťah trvá, tam poukazuje na to, že nesúhlasí s tým, že došlo k zániku poistného vzťahu a v časti, kde uvádza, že účastníci sú zmluvou viazaní, tam má na mysli obsah zmluvy, to znamená, že účastníci sú viazaní zmluvou bez akýchkoľvek úprav poistných súm.

K vzájomnému návrhu uviedla, že táto je účelová a sleduje prietahy v konaní, opiera sa o princípy európskeho práva, s čím nemôže súhlasiť. Navyše petit presahuje rámec tohto konania, preto v prípade, že ju súd nezamietne, žiada, aby ju súd vylúčil na samostatné konanie.

Súd vykonal dokazovanie prednesmi účastníkov, listinnými dôkazmi a zistil nasledovný skutkový stav: Žalobkyňa ako poistník a poistená zároveň uzavrela dňa 30.1.1998 so žalovaným ako poistiteľom poistnú zmluvu č. 5046200074 produkt UDP-K, v ktorej boli dojednané: dátum začiatku poistenia 31.1.1998, dátum konca poistenia 31.1.2013, doba platenia poistného 10 rokov, poistná doba 15 rokov, mesačné poistné 241 Sk, poistná suma pre prípad smrti 35.000, pre prípad dožitia 52.846 Sk. V zmluve bolo uvedené, že pre toto poistenie platia ustanovenia Občianskeho zákonníka a Všeobecných poistných podmienok pre životné poistenie PČSP a.s. Košice. V zmysle § 800 ods. 2 Občianskeho zákonníka sa dojednáva, že toto poistenie môže vypovedať každý z účastníkov do dvoch mesiacov po uzavretí zmluvy s osemennou výpovednou lehotou. Inak sa môže poistenie vypovedať zo strany poisteného najneskôr šesť týždňov pred koncom každého poistného obdobia.

Listom nazvaným ako Prepočet a zvýšenie poistného k poistnému produktu UDP - K žalovaný oznámil žalobkyňi, že nakoľko došlo k zisteniu, že kalkulované poistné nezohľadňuje všetky záväzky z jeho poistenia a z čoho vyplynulo, že inkasované poistné bolo a je nižšie ako má byť podľa príslušných poistno-matematických metód a postupov, žalobcovi predkladá tri alternatívy ako postupovať v zmluvnom vzťahu a to: alternatíva a) zachovať pôvodnú faktickú výšku poistného bez zvyšovania v dôsledku spätného poistno-matematického prepočtu s tým, že rozdiel medzi nanovo stanoveným prepočítaným poistným a pôvodne stanoveným poistným sa môže vysporiadať poistovňou metódou a postupom určeným poistovňou, t.j. nezvyšovanie poistného; alternatíva b) udelenie súhlasu s dopočítaním poistného a s jeho ďalším zvýšením podľa metodiky stanovenej NBS; alternatíva c) neudelenie súhlasu s dopočítaním poistného ani s postupom podľa písm. a) a po ukončení poistenia žiadosť o zaslanie odkupnej hodnoty stanovenej a vypočítanej poistovňou k 15.5.2008 po odpočítaní dlžného poistného podľa metodiky NBS najneskôr do 90 dní od 15.5.2008.

Žalovaná spolu s manželom naň reagovali listom zo dňa 6.5.2008 tak, že nesúhlasia s ani jednou z ponúknutých alternatív a trvajú na zachovaní pôvodných zmlúv vrátane pôvodných Všeobecných poisťných podmienok pre životné poistenia.

Listom zo dňa 15.5.2008 - Prepočet a zvýšenie poisťného k poisťnému produktu UDP-K - odpoveď žalovaný vyčíslil jednotlivé alternatívy konkrétnymi sumami.

Listom zo dňa 9.6.2008 žalobkyňa s manželom žalovanému opätovne oznámila, že trvá na svojom stanovisku, na zachovaní pôvodných zmlúv vrátane pôvodných Všeobecných poisťných podmienok pre životné poistenia, že žalovaný nemôže bezdôvodne jednostranne vypovedať alebo zrušiť právny vzťah bez súhlasu druhej strany, že žalobkyňa poisťné podmienky neporušila a to isté očakáva aj od poisťovne.

Listom zo dňa 20.6.2008 žalovaný oznámil žalobkyňi, že dňa 16.5.2008 o 00,00 hod. došlo na základe ustanovení Občianskeho zákonníka v nadväznosti na list poisťovne o prepočte pri produkte UDP-K ku zrušeniu poisťnej zmluvy č. 5046200074 a to s výplatou odkupnej hodnoty podľa § 788 ods. 2 písm. f) Občianskeho zákonníka. Ďalej oznámil, že týmto okamihom došlo k zániku poistenia v zmysle čl. 11 ods. 2 Všeobecných poisťných podmienok pre životné poistenie PČSP Rapid, a.s. s tým, že poisťné udalosti, ktoré nastanú po tomto termíne, nie sú už touto poisťnou zmluvou kryté. Konečný stav finančného plnenia poisťnej zmluvy je odbytné vo výške 26.864 Sk.

Listom zo dňa 2.7.2008 žalobkyňa s manželom napísala žalovanému sťažnosť pre neodôvodnený a jednostranný postup, ktorým zrušil poisťné zmluvy a listom zo dňa 27.11.2008 sťažnosť č. 2 - výzvu na mimosúdnu dohodu. Podľa výpisov z účtu žalobkyne, žalobkyňa riadne uhrádzala dojednané poisťné až do októbra 2009.

Podľa tlačovej správy NBS z 22.5.2008 (v spise 19C/258/2008) NBS neuložila žalovanej zvýšiť poisťné produktu UDP-K.

Kalkulácia poisťného, bola schválená pred uzavretím poisťnej zmluvy, a odsúhlasená dozorujúcim orgánom pre poisťovne dňa 30.5.1995, v tom čase Ministerstvom financií SR. Dňa 18.2.2003 bol vykonaný dohľad nad činnosťou poisťovne, ktorý bol zavŕšený protokolom Úradu pre finančný trh, ktorý nezistil žiadne pochybenia v kalkúlácii poisťnej sadzby UDP-K, ani iných produktov. Na základe dohľadu vykonávaného NBS v období od 30.4.2007 do 21.2.2008 táto však konštatovala nedostatky v kalkulačných vzorcoch NBS listom č. ODO 2262/2008 zo dňa 15.2.2008 a určila lehoty, v ktorých je povinný prijať a splniť opatrenia na odstránení a nápravu zistených nedostatkov najneskôr do 30.4.2008. V protokole NBS z dohľadu vykonávaného u žalovaného od 30.4.2007 do 5.9.2007 bolo konštatované, že kalkulačné vzorce nie sú v súlade s poisťno-matematickými metódami na výpočet poisťného a technických rezerv a kalkulačné vzorce niektorých produktov nezohľadňujú všetky záväzky voči poisteným, ktoré sa žalovaný zaväzuje plniť v prípade nastania poisťnej udalosti. Skupina dohľadu na danú skutočnosť upozornila zástupcov poisťovne. K tomu zástupcovia žalovaného uviedli, že ich informačný systém používa na výpočet poisťného a technických rezerv správne matematické metódy, ktoré sú zohľadnením všetkých záväzkov voči poisteným. Skupine dohľadu algoritmus výpočtu technických rezerv v informačnom systéme PČSP a.s. nebol sprístupnený, a teda nebolo možné overiť správnosť tohto algoritmu.

Listom NBS z 15.2.2008 boli určené a oznámené lehoty žalovanému na prijatie a splnenie opatrení na odstránenie a nápravu nedostatkov zistených pri dohľade a na predloženie písomných správ o tom, a to do 10 pracovných dní od doručenia tohto listu, prijať opatrenia na odstránenie a nápravu nedostatkov uvedených v protokole z dohľadu vykonávaného v PČSP Rapid a.s., predovšetkým nedostatkov zistených v oblasti nedostatočnosti technických rezerv, a to do 31.3.2008 prijať opatrenia na nápravu nedostatkov, do 10.4.2008 predložiť NBS správu o splnení prijatých opatrení. Uvedené lehoty boli predĺžené listom z 18.3.2008 a to nasledovne do 10.4.2008, 30.4.2008 a 12.5.2008.

V notárskej zápisnici N 29/2008, Nz 23331/2008 NCR1s 23161/2008 zo dňa 2.6.2008 je uvedené, že hlavným problémom medzi dohľadom a PČSP Rapid a.s. je otázka kalkulácie poisťného a nadväzne otázka tvorby technických rezerv. Poisťné bolo poisťovňou vypočítané poisťnou udalosťou na smrť, pričom správne malo byť počítané z vyššej poisťnej sumy na dožitie pri produkte s názvom UDP-K a to je chybné z poisťno-matematického pohľadu. Ide o nízke nesprávne kalkulované poisťné pri produkte UDP-K.

V znaleckom posudku č. 4/2008 v bode 2.4.1 vyhotoveného AUDIT-POL s.r.o. je uvedené, že porovnaním s hodnotou technickej rezervy na životné poistenie vo výške 584.961 tis. Sk uvedenej v hlavnej účtovnej knihe PČSP zostavenej k 31.3.2007 skupina dohľadu identifikovala nedostatočnosť vytvorenej technickej rezervy na životné poistenie PČSP k uvedenému dňu vo výške minimálne 318.501 tis. Sk. Ďalej sa v znaleckom posudku v bode 2.5 uvádza, že možno uviesť, že v priebehu rozhodného obdobia nedošlo v PČSP k vzniku skutočnej škody v dôsledku nesprávneho určenia výšky poisťného v produkte UDPK, ale poisťovní ušiel zisk ako rozdiel medzi pôvodným predpisom poisťného v produkte

UDP-K a novým predpisom poistného a tiež zisk z disponibilného kapitálu, ktorý bolo možné použiť na nákup štátnych dlhopisov.

Zo zápisnice tunajšieho súdu 19C/258/2008 zo dňa 1.2.2010 súd zistil, že generálny riaditeľ žalovaného - JUDr. Jaroslav Škapinec vypovedal, že v prípade produktu U-DKP bol poistný vzorec pre žalovaného záväzný a schválený od roku 1995, s tým, že tento vzorec schválilo Ministerstvo financií, po tom, čo ho schválilo, ho vynucovalo. Prekontrolovalo ho roku 1999, konštatovalo, že tento prepočet je správny. Zmena nastala až v roku v roku 2007 pod vplyvom úkonov NBS. NBS ako právny nástupca Ministerstva financií odmietala rešpektovať predošlé rozhodnutie, ktoré bolo záväzné pre ňu aj pre žalovaného, v prípade produktu U-DKP v protokole konštatovala nedostatok v tom, že kalkulácia poistného nezohľadňuje všetky záväzky z poistenia, konkrétne, že nezohľadňuje jeden z troch možných alternatívnych záväzkov, to jest nárok na možnú poistnú sumu v prípade dožitia sa konca poistenia. Občiansky zákonník pripúšťa, že pokiaľ dôjde k chybe v písaní alebo počítaní, túto chybu opraviť, za predpokladu, že význam právneho úkonu je nepochybný. Význam tohto úkonu sme vyhodnotili ako nepochybný v tom, že bez pochybností išlo o poistnú zmluvu za určité poistné pri nárokoch - poistná suma pre prípad smrti alebo dožitia. Vzhľadom na túto možnosť opravy chyby v písaní resp. v počítaní mohol žalovaný teoreticky byť oprávnený opraviť tento poistný nárok pre prípad smrti alebo dožitia. Avšak v tejto situácii, do ktorej dostal, to nebolo možné, pretože aj napriek tomu by nevyhovelo opatreniu NBS, ktorým žalovanému nariadila splniť opatrenia na odstránenie nedostatkov. Z uvedeného dôvodu dňa 22.4.2008 oslovil žalovaný klientov, ktorých sa chyba v kalkulácii dotýkala, s návrhmi 3 možných alternatív. V alternatíve A im ponúkol pre prípad dožitia sa nejakého roku v budúcnosti, zníženie poistnej sumy adekvátne matematicky, podľa prepočtu. V alternatíve B im ponúkol zvýšenie poistného tak, aby to zodpovedalo tej výslednej sume pre prípad dožitia, V alternatíve C bola možnosť ukončiť poistenie s tým, čo vlastne klientovi z toho poistenia podľa zmluvy patrí, t.j. výplatom odkúpenej hodnoty. Na tieto 3 alternatívy žalobcovia nereagovali, z uvedeného dôvodu s nimi žalovaný ukončil poistenie, pretože došlo k podstatnej zmene pomerov, v ktorej bol žalovaný označovaný za porušovateľa zákona o poisťovníctve, preto v takomto poistení nemohol zotrvať. Ani žalovaný nebol spokojný s rozhodnutím NBS alebo s úkonmi, ktoré NBS vykonala, preto podrobil verifikácii ústavnosť výkonu kompetencie v oblasti dohľadu, vzhľadom na to, že pokiaľ ten dohľad bol vykonávaný nie v súlade s Ústavou, aj všetky ich rozhodnutia a opatrenia, ktorými boli uložené povinnosti, by mali byť v rozpore s Ústavou. Napokon Okresný súd v Bratislave vec postúpil Ústavnému súdu na rozhodnutie. Kalkulačné vzorce produktu U-DKP boli rovnaké ako v prípade určitého produktu Slovenskej poisťovne, Slovenská poisťovňa si to mohla pri privatizácii vykompenzovať z privatizačnej ceny. Ten vzorec bol v tom čase jednoducho zo socializmu prevzatý. V roku 2008 NBS pochybila v tom, že nerešpektovala prezumpciu správnosti nezmeniteľného rozhodnutia vydaného v roku 1995, ktorým je ako právny nástupca Ministerstva financií viazaná. Nakoľko v časti nároku na dožitie nie je poistná suma žalobcov zaslúžená poistným, žalovaný musel poistenie ukončiť. Žalobcovia si zaslúžia len toľko, koľko si predplatili v poistnom, tak to v oblasti poisťovníctva funguje. Preto žalovaný v zmysle § 853 a analogicky podľa § 50a Obč. zákonníka poistenie ukončil. Podľa správneho vzorca kalkulačného vzorca produktu U-DKP poistné uhrádzané žalobcami by nepostačovalo na poistnú sumu pre prípad dožitia tak, ako bola pôvodne vypísaná v poistnej zmluve. Podľa čl. 1 Všeobecných poistných podmienok pre životné poistenie, schválené Ministerstvom financií SR pre poistné zmluvy uzavreté od 1.6.1995 (ďalej len "VPP"), poistné plnenie je dohodnutá suma alebo dôchodok, ktoré sú podľa poistnej zmluvy poskytnuté poistiteľom v prípade poistnej udalosti.

Podľa čl. 3 bodu 2 VPP, poistná zmluva je uzavretá podpísaním zmluvnými stranami. U zmlúv, u ktorých sa nevyžaduje písomná forma, je poistná zmluva uzavretá zaplatením poistného.

Podľa čl. 5 bodu 1 VPP, ak poisťovňa v súlade s ustanoveniami Občianskeho zákonníka odmietne plniť pre vedomé porušenie povinnosti pravdivo a úplne odpovedať na písomné dotazy poisťovne, poistenie zanikne dňom odmietnutia plnenia. Zaplatené bežné poistné poisťovňa nevracia, z jednorazového vráti iba zostávajúcu nespotrebovanú časť.

Podľa čl. 5 bodu 2 VPP, ak odstúpi poisťovňa od poistnej zmluvy z dôvodu vedome nepravdivého a neúplného zodpovedania dotazov, pričom pri ich pravdivom zodpovedaní by zmluvu neuzavrela, vráti poistníkov zaplatené poistné znížené o náklady, ktoré jej vznikli s uzavretím poistnej zmluvy. Poistník je povinný vrátiť poisťovni to, čo z poistenia plnila.

Podľa čl. 11 ods. 2 Všeobecných poistných podmienok pre životné poistenie PČSP Rapid a.s. poistenie je zrušené nasledujúci deň, keď poisťovňa žiadosť poistníka obdržala. Ak poistník uvedie v žiadosti neskorší dátum, ku ktorému má byť poistenie s výplatom odbavného zrušené, zruší sa poistenie k tomuto dátumu.

Podľa čl. 13 bodu 1 VPP, poistnou udalosťou v životných poisteniach môže byť: smrť poistného, dožitie poistného dňa dojednaného v poistenej zmluve, plná invalidita poistného, ku ktorej dôjde počas trvania poistenia.

Podľa čl. 16 bod 1 VPP, z poistenia pre prípad smrti alebo dožitia je poisťovňa povinná vyplatiť dojednanú poistnú sumu ak poistený zomrie v dobe trvania poistenia, alebo ak sa poistný dožije dňa dojednaného v poistnej zmluve.

V odpovedi sp.zn. ODT-7467/2012 z 30.7.2012 na žiadosť o informáciu JUDr. Lucie Žákovej NBS uviedla, že pri výkone dohľadu nad poskytovateľmi poistenia prepočítava prostredníctvom svojich pracovníkov správnosť kalkulácií jednotlivých poistení s využitím metód a princípov poistnej matematiky a štatistiky, čím je možné zistiť, či je poistenie ekonomicky reálne. Významným ukazovateľom ekonomickej reálnosti niektorých typov poistení sú tzv. technické rezervy, ktoré poisťovne vytvárajú taktiež podľa špecifických poistno-matematických vzorcov. Orgán štátneho dozoru nad poisťovníctvom kalkulácie a sadzby poistného po zistení, že sú poistno-matematicky správne, schválil, čím sa stali pre poskytovateľa poistného záväznými a boli tak zárukou bezpečného fungovania poisťovne. Dodržiavanie schválených kalkulácií a sadzieb poistného bolo predmetom pravidelnej kontroly orgánu štátneho dozoru nad poisťovníctvom. Postupnou harmonizáciou právnych predpisov Slovenskej republiky s komunitárnym právom bol slovenský poistný trh plne liberalizovaný (najmä zásadnou rekonštrukciou práva poistného trhu vykonanú zákonom č. 95/2000 Z.z.) a orgán dohľadu už nemá právomoc schvaľovať sadzby poistného, či všeobecné poistné podmienky. Sadzby poistného sú tak v súčasnosti predmetom voľnej hospodárskej súťaže. Cieľom dohľadu nad finančným trhom, ktorý vykonáva NBS je prispievať k stabilite finančného trhu (aj poistného trhu ako jeho súčasť) a k bezpečnému a zdravému fungovaniu finančného trhu v záujme udržiavania jeho dôveryhodnosti, ochrany klientov a rešpektovania pravidiel hospodárskej súťaže

Podľa odpovede NBS sp. zn. ODT-42912012 zo dňa 25.4.2012 na žiadosť Okresného súdu Bratislava IV nesprávnym poistno-matematickým postupom poisťovne Rapid v produktoch UDP-K a Kapitál sa poisťovňa vystavovala riziku, že v prípade dožitia sa poistného konca poistnej doby nebude mať dostatok finančných prostriedkov na výplatu dojednanej poistnej sumy na dožitie, preto bolo potrebné revidovať, nesprávne kalkulácie prepočítať a podľa prepočtu prijať opatrenia, ktoré by odvrátili riziko nesprávnej tvorby technickej rezervy na životné poistenie. NBS nikdy explicitne neuložila poisťovní Rapid povinnosť prepočítať výšku poistného pri všetkých existujúcich poistných zmluvách, nešpecifikovala postup, akým možno nedostatky odstrániť. Poisťovňa Rapid sa so zisteným nedostatkom mohla vyporiadať napr. zmenou zmluvných záväzkov - so súhlasom oboch zmluvných strán, ďalšou možnosťou bol prevod dotknutých zmlúv na inú poisťovňu alebo prefinancovanie nesprávne nakalkulovaných produktov z vlastných zdrojov za cenu straty. Obdobne sa NBS vyjadrila na žiadosť Krajského súdu v Bratislave v odpovedi sp.zn. ODT-1355/2012 zo dňa 8.2.2012.

Súd nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy, nakoľko mal za dostatočne zistený skutkový stav pre rozhodnutie vo veci.

Podľa § 80 písm. c) zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku, návrhom na začatie konania (žalobou) možno uplatniť, aby bolo rozhodnuté o určení, či tu právny vzťah alebo právo je, či nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem.

Podľa § 788 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka, poistnou zmluvou sa poistiteľ zaväzuje poskytnúť v dojednanom rozsahu plnenie, ak nastane náhodná udalosť v zmluve bližšie označená a fyzická alebo právnická osoba, ktorá s poistiteľom poistnú zmluvu uzavrela, je povinná platiť poistné.

Podľa § 788 ods. 2 Občianskeho zákonníka, poistná zmluva obsahuje najmä a) výšku poistnej sumy, v prípade poistenia osôb výšku zaručenej poistnej sumy, b) výšku poistného, jeho splatnosť a či ide o jednorazové poistné alebo bežné poistné, c) poistnú dobu, d) údaj o tom, či je dohodnuté, že v prípade poistenia osôb sa bude oprávnená osoba podieľať na výnosoch poisťovateľa a akým spôsobom, e) práva a povinnosti poisťovateľa, poistného a toho, kto s poisťovateľom uzatvára poistnú zmluvu, f) výšku odkupnej hodnoty, ktorú poisťovateľ vyplatí v prípade poistenia osôb pri predčasnom ukončení poistenia. Podľa § 788 ods. 3 Občianskeho zákonníka, súčasťou poistnej zmluvy sú všeobecné poistné podmienky poistiteľa (poistné podmienky), na ktoré sa poistná zmluva odvoláva a ktoré sú k nej pripojené alebo boli pred uzavretím zmluvy tomu, kto s poistiteľom zmluvu uzavrel, oznámené.

Podľa § 790 písm. b) Občianskeho zákonníka, poistiť možno najmä fyzickú osobu pre prípad jej telesného poškodenia, smrti, dožitia sa určitého veku alebo pre prípad inej poistnej udalosti (poistenie osôb).

Podľa § 800 ods. 1 Občianskeho zákonníka, poistenie, pri ktorom je dojednané bežné poistné, zanikne výpovedňou ku koncu poistného obdobia; výpoveď sa musí dať aspoň šesť týždňov pred jeho uplynutím.

Podľa § 800 ods. 2 Občianskeho zákonníka, možno tiež dohodnúť, že poistenie môže vypovedať každý z účastníkov do dvoch mesiacov po uzavretí poisťnej zmluvy. Výpovedná lehota je osemdenná; jej uplynutím poistenie zanikne.

Podľa § 801 ods. 1 Občianskeho zákonníka, poistenie zanikne aj tak, že poistné za prvé poistné obdobie alebo jednorazové poistné nebolo zaplatené do troch mesiacov odo dňa jeho splatnosti.

Podľa § 801 ods. 2 Občianskeho zákonníka, poistenie zanikne aj tak, že poistné za ďalšie poistné obdobie nebolo zaplatené do jedného mesiaca odo dňa doručenia výzvy poisťovateľa na jeho zaplatenie, ak nebolo poistné zaplatené pred doručením tejto výzvy. Výzva poisťovateľa obsahuje upozornenie, že poistenie zanikne, ak nebude zaplatené. To isté platí, ak bola zaplatená len časť poistného.

Podľa § 802 ods. 1 Občianskeho zákonníka, pri vedomom porušení povinností uvedených v ustanoveniach § 793 môže poistiteľ od poisťnej zmluvy odstúpiť, ak pri pravdivom a úplnom zodpovedaní otázok by poistnú zmluvu neuzavrel. Toto právo môže poistiteľ uplatniť do troch mesiacov odo dňa, keď takú skutočnosť zistil; inak právo zanikne.

Podľa § 804 Občianskeho zákonníka, poistné podmienky pre poistenie osôb určujú, v ktorých prípadoch je poistiteľ povinný vyplatiť pri zániku poistenia odbytné, kedy poistenie nezanikne pre neplatenie poistného a na ktoré prípady sa nevzťahuje ustanovenie § 803 ods. 2 o vrátení poistného.

V zmysle čl. 169 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, únia v snahe podporiť záujmy spotrebiteľov a zabezpečiť vysokú úroveň ochrany spotrebiteľov prispieva k ochrane ich zdravia, bezpečnosti a hospodárskych záujmov spotrebiteľov, ako aj k podpore ich práva na informácie, osvetu a vytváranie združení na ochranu ich záujmov.

Podľa článku 6 bod 1 Smernice Rady č. 93/13/EHS členské štáty zabezpečia, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva neboli záväzné pre spotrebiteľa a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok.

Podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len neprijateľná podmienka).

Podľa § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka, zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie.

Podľa § 54 ods. 2 Občianskeho zákonníka, v pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší.

Podľa § 488 Občianskeho zákonníka, záväzkovým vzťahom je právny vzťah, z ktorého veriteľovi vzniká právo na plnenie (pohľadávka) od dlžníka a dlžníkovi vzniká povinnosť plniť záväzok.

Podľa § 493 Občianskeho zákonníka, záväzkový vzťah nemožno meniť bez súhlasu jeho strán, pokiaľ tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 497 Občianskeho zákonníka, každý z účastníkov si môže vymieniť odstúpenie od zmluvy a dojednať pre ten prípad odstúpené. Kto zmluvu splní aspoň sčasti alebo prijme hoci len čiastočné plnenie, nemôže už od zmluvy odstúpiť ani keď poskytne odstúpené.

Podľa § 570 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ak sa veriteľ dohodne s dlžníkom, že doterajší záväzok sa nahrádza novým záväzkom, doterajší záväzok zaniká a dlžník je povinný plniť nový záväzok.

Podľa § 570 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ak sa nahrádza záväzok zriadený písomnou formou, musí sa dohoda o zriadení nového záväzku uzavrieť písomne.

Podľa § 572 ods. 2 Občianskeho zákonníka, strany sa môžu dohodnúť, že nespĺnený záväzok alebo jeho časť sa zrušuje bez toho, aby vznikol nový záväzok. Ak z dohody nevyplýva niečo iné, zrušovaný záväzok zaniká, keď návrh na jeho zrušenie prijala druhá strana.

Podľa § 572 ods. 3 Občianskeho zákonníka, dohoda o zrušení záväzku sa musí uzavrieť písomne, ak sa zrušuje záväzok dojednaný písomne.

Podľa § 574 ods. 1 Občianskeho zákonníka, veriteľ sa môže s dlžníkom dohodnúť, že sa vzdáva svojho práva alebo že dlh odpúšťa; táto dohoda musí byť uzavretá písomne.

Podľa § 575 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ak sa plnenie stane nemožným, povinnosť dlžníka plniť zanikne.

Podľa § 575 ods. 2 Občianskeho zákonníka, plnenie nie je nemožné, najmä ak ho možno uskutočniť aj za sťažných podmienok, s väčšími nákladmi alebo až po dojednanom čase.

Podľa § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi.

Podľa § 37 ods. 1 až 3 Občianskeho zákonníka právny úkon sa musí urobiť slobodne a vážne, určite a zrozumiteľne; inak je neplatný. Právny úkon, ktorého predmetom je plnenie nemožné, je neplatný. Právny úkon nie je neplatný pre chyby v písaní a počítaní, ak je jeho význam nepochybný.

Podľa § 39 Občianskeho zákonníka neplatný je právny úkon, ktorý svojim obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

Podľa § 37 ods. 3 Občianskeho zákonníka, právny úkon nie je neplatný pre chyby v písaní a počítaní, ak je jeho význam nepochybný.

Podľa § 50a ods. 3 Občianskeho zákonníka, tento záväzok zaniká, pokiaľ okolnosti, z ktorých účastníci pri vzniku záväzku vychádzali, sa do tej miery zmenili, že nemožno spravodlivo požadovať, aby sa zmluva uzavrela.

Podľa § 9 ods. 1 zákona č. 4/1991 Zb. o poisťovníctve, na vznik poisťovne a podnikanie v poisťovníctve, ako aj na zmenu predmetu činnosti poisťovne a jej zlúčenie alebo splynutie s inou právnickou osobou je potrebné povolenie, ktoré udeľuje na základe žiadosti dozorný orgán. O žiadosti rozhodne dozorný orgán najneskôr do troch mesiacov po jej predložení. Poisťovňa sa zapisuje do obchodného registra.

Podľa § 12 ods. 1 až 3 cit. zák. všeobecné poisťné podmienky obsahujú najmä vymedzenie udalosti, z ktorej vzniká povinnosť poskytnúť plnenie (poisťná udalosť) a kedy táto povinnosť nevzniká, rozsah a splatnosť poisťného plnenia, ustanovenie povinnosti platiť poisťné a jeho výšku, ako aj poisťné obdobie, čas platnosti poisťnej zmluvy a princípy, podľa ktorých sa poistení budú podieľať na prebytkoch poisťného. Osobitné poisťné podmienky sú poisťné podmienky, ktoré sa odchyľujú od všeobecných poisťných podmienok alebo ich dopĺňajú a ktoré sa majú používať pre určité skupiny poisťných zmlúv. Poisťovňa predkladá poisťné podmienky podľa odsekov 1 a 2 a ich zmeny na schválenie dozornému orgánu. O žiadosti dozorný orgán rozhodne najneskôr do troch mesiacov po jej predložení.

Podľa § 14a ods. 1 a 2 cit. zákona platobnou schopnosťou poisťovne sa na účely tohto zákona rozumie jej schopnosť uhradiť v príslušnom objeme a čase záväzky vyplývajúce z uzavretých poisťných zmlúv. Poisťovňa je povinná preukazovať platobnú schopnosť dozornému orgánu ročne, najneskôr do 31. marca nasledujúceho roka.

Podľa § 31a zákona č. 95/2002 Z.z. o poisťovníctve (v znení do 30.3.2008), poisťovňa a pobočka zahraničnej poisťovne sú povinné určiť výšku poisťného na základe poisťno-matematických metód tak, aby výška poisťného zabezpečovala trvalú splniteľnosť všetkých ich záväzkov vrátane tvorby dostatočných technických rezerv a spôsobu ich umiestnenia.

Podľa § 67 zákona č. 95/2002 Z.z. o poisťovníctve (v znení do 30.3.2008), ustanoveniami tohto zákona sa spravujú aj právne vzťahy vzniknuté pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona; vznik týchto právnych vzťahov, ako aj nároky z nich vzniknuté pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona sa však posudzujú podľa doterajších predpisov, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 70a zákona č. 95/2002 Z.z. o poisťovníctve (v znení do 30.3.2008), poisťovne a pobočky zahraničnej poisťovne, ktoré vykonávali poisťovaciu činnosť podľa doterajších predpisov, sú povinné zosúladiť svoje právne pomery s ustanoveniami tohto zákona najneskôr do 30. apríla 2005 s výnimkou ustanovenia § 4 ods. 12 a § 31 ods. 8, s ktorými sú povinné tieto subjekty zosúladiť svoje právne pomery najneskôr do 20. marca 2007.

Žalobkyňa sa v tomto konaní domáhala určenia, že poisťný vzťah, založený zmluvou o poistení osôb č. 501020027 zo dňa 2.12.1996 trvá a účastníci sú ňou viazaní (dojednanými zmluvnými podmienkami). Na základe uvedenej zmluvy vznikol medzi účastníkmi občianskoprávny vzťah.

Naliehavý právny záujem žalobkyne je daný v tom, že týmto určením sa odstráni stav právnej neistoty žalobkyne a ktorý nemožno iným právnym prostriedkom odstrániť, nakoľko z dôvodu konania poistiteľa je v neistote ohľadne trvania poisťného vzťahu, nevie či je chránená pred rizikom prípadných nepredvídateľných životných udalostí a či si má zabezpečiť poistenie týchto rizík u iného poistiteľa a nevie, či v prípade nastania poisťnej udalosti touto poisťnou zmluvou predpokladanej, žalovaný pristúpi k plneniu. Taktiež je daný naliehavý právny záujem na určení, že účastníci sú predmetnou zmluvou viazaní, pretože žalobkyňa je v dôsledku tvrdení žalobcu v listoch, ktoré jej zaslal, v neistote aj ohľadne výšky dojednanej poisťnej sumy a teda nevie zhodnotiť mieru, do akej je chránená pred rizikom prípadných nepredvídateľných životných udalostí, či si má zabezpečiť poistenie týchto rizík aj u iného poistiteľa, resp. či môže od nej žalovaný požadovať doplatenie poisťného.

V zmysle stanoviska obchodného kolégia Najvyššieho súdu SR zo 16.12.2005 sp.zn. 1 Obpj 1/2005 charakter a účel poisťného vzťahu vyjadruje predovšetkým § 788 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Poisťná zmluva je dvojstranný právny úkon, ktorý uzatvára na jednej strane právnická osoba - poisťovateľ a na druhej strane fyzická alebo právnická osoba - poistník. Žalobkyňa ako poistník so žalovaným ako poisťovateľom dňa 30.1.1998 uzavreli poisťnú zmluvu č. 5046200074, ktorej predmetom je poistenie osôb. Dôvodom uzavretia poisťnej zmluvy je skutočnosť, že v budúcnosti vznikne náhodná,

nepredvídaná udalosť v zmluve bližšie špecifikovaná. Poistník sa poistnou zmluvou zaviazal platiť v zmluve dohodnuté poistné a poisťovateľ sa zaväzuje v prípade vzniku poistnej udalosti uskutočniť plnenie, na ktorom sa tieto dva subjekty zmluvne dohodli. Z obsahu posudzovaného právneho vzťahu medzi poisťovňou, právnickou osobou a poisteným, fyzickou osobou súd zistil, že obsahom daného právneho vzťahu je vzájomná dohoda účastníkov zmluvného vzťahu o životnom poistení v zmysle § 788 Občianskeho zákonníka, pri tvorbe obsahu záväzkovo-právneho vzťahu bez akejkoľvek regulácie verejným právom, a uzavrel, že ide o výlučne súkromno-právny vzťah.

Právna úprava spotrebiteľských zmlúv podľa § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka sa týka najmä zmlúv, ktoré majú charakter adhéznej (typovej) zmluvy, ktoré sa v praxi o určitom rovnakom predmete plnenia štandardne a opakovane uzavierajú s veľkým počtom spotrebiteľov a ktorých podstata, spočíva v tom, že navrhovateľ zmluvy vo svojom návrhu stanovuje ich obsah vopred (najčastejšie na vopred vytlačených formulároch) s tým, že ten z adresátov, ktorý má o uzavretie týchto zmlúv záujem, môže návrh zmluvy buď prijať an bloc, alebo ho neprijať a zmluvu tak neuzavrieť. Adresát návrhu nemá teda možnosť zmeniť obsah predloženého návrhu zmluvy. Do adhéznej zmluvy sa môžu doplniť len niektoré nevyhnutné údaje, ktoré z povahy veci nemožno vopred vyplniť (napr. označenie zmluvných strán, dátum uzavretia zmluvy, množstvo, doba plnenia a pod.). Z hľadiska typu poistnú zmluvu medzi účastníkmi súd posúdil ako spotrebiteľskú adhéznú zmluvu, vzhľadom na to, že obsah, výšku poistného plnenia a ani výšku poistného nemohla žalobkyňa v žalovanom vopred pripravenom návrhu na uzavretie zmluvy individuálne ovplyvniť, mohla sa len rozhodnúť, či navrhovanú poistnú zmluvu v takejto navrhovanej podobe uzavrie, alebo nie.

V konaní bolo tiež nesporne preukázané, že postavenie a činnosť žalovaného pri výkone poisťovníctva sú zo strany štátnych orgánov regulované normami verejného práva, predovšetkým zákonom č. 8/2008 Z.z. o poisťovníctve, zákonom č. 566/1992 Zb. o Národnej banke Slovenska a zákonom č. 747/2004 Z.z. o dohľade nad finančným trhom a na základe toho boli preukázané zásahy štátu do podnikateľskej činnosti žalovaného od počiatku podnikania schválením matematického vzorca v rámci obchodného plánu poisťovacej činnosti poisťovne MF SR (č.j. 52/1024/1995 zo dňa 30.5.1995), previerkou činnosti žalovaného orgánom dozoru MF SR (dňa 31.7.1999) pričom neboli zistené žiadne závažné nedostatky, kontrolou Úradu pre finančný trh Slovenskej republiky (od 18.2.2003) ako nastupujúcim orgánom po MF SR, kedy boli zistené nedostatky v oblasti účtovníctva či formálneho výkazníctva, ďalej dohľadom vykonaným NBS, ako nastupujúcim orgánom dohľadu nad kapitálovým trhom a poisťovníctvom po Úrade pre finančný trh Slovenskej republiky (v období od 30.4.2007 do 21. 2.2008, Protokol č.ODO-12990/2007 z 29.10.2007), kedy bolo zistené, že "kalkulačné vzorce uvedené v Poistno-matematických modeloch produktov životného poistenia nie sú v súlade s poistno-matematickými metódami na výpočet poistného a technických rezerv a nezohľadňujú všetky záväzky voči poisteným, ktoré sa PČSP (žalovaný) zaväzuje plniť v prípade vzniku poistnej udalosti, pričom najkritickejšie produkty boli UDP-K a Kapitál, nakoľko problémom bolo nízke, kalkulované poistné počítané pri poistnej sadzbe UDP-K z poistnej sumy na smrť namiesto z poistnej sumy na dožitie a v neposlednom rade aj oznámenie o určení lehôt na odstránenie nedostatkov.

Ďalším z nosných tvrdení žalovaného bola úvaha, podľa ktorej nie je možné uložiť odporcovi dve protichodné povinnosti, jednak vyplývajúce zo správneho rozhodnutia a z uzatvorenej zmluvy. Avšak okrem poukazu na tvrdenie svojho zamestnanca nepreukázal, že správnym rozhodnutím mu mala byť uložená povinnosť zrušiť alebo zmeniť už uzatvorené súkromnoprávne zmluvy. Rozhodnutím dohliadacieho orgánu mu mohla byť uložená iba povinnosť vytvoriť dodatočné technické, či iné finančné rezervy pre krytie rizík z týchto produktov. Týmto neobstojí ani tvrdenie žalovaného, že zotrvávanie v pôvodne uzatvorenej zmluve by malo viesť k rozporu s kogentnými právnymi predpismi. Účel právnych predpisov, ktorými sa určujú povinné technické, kapitálové a iné rezervy povinne vytvárané poisťovňou je zabezpečenie fungovania poistného systému a nie zákaz uzatvárania poistných zmlúv s určitým obsahom.

Zásada odlišnosti verejno-právnej a súkromno-právnej úrovne je napríklad upravená v § 3 ods. 1 Obchodného zákonníka, podľa ktorého platnosť právneho úkonu nie je dotknutá tým, že sa určitej osobe zakázalo podnikáť alebo že určitá osoba nemá oprávnenie na podnikanie aj v § 27 zákona č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa (platného v čase uzavretia zmluvy), podľa ktorého povinnosti predávajúcich, výrobcov, dovozcov alebo dodávateľov majú aj osoby, ktoré prevádzkujú činnosti uvedené v § 2 ods. 1 písm. b) až e) bez príslušného oprávnenia. Žalovaný presviedča, že ak súkromnoprávny vzťah pozostáva z elementov závislých na tretej autorite, potom je nepriamo na nej závislý. Avšak nie všetky súčasti takého súkromnoprávneho vzťahu sú určované verejným právom (napr. už samotné rozhodnutie vstúpiť doň je absolútne nezávislé na verejnoprávnej ingerencii). V zmysle rozhodnutia Ústavného súdu SR žiaden zmluvný účastník nemôže od súkromnoprávnej zmluvy odstúpiť vereno-právnym aktom - na

základe zákona, čo platí aj pre zrušenie zmluvy. Z uvedeného vyplýva záver, že žalovaný bol povinný zjednať nápravu v kalkulačných vzorcoch uvedených v Poistno-matematických modeloch produktov životného poistenia v zmysle novej zákonnej úpravy zákona o poisťovníctve a v zmysle konkrétnych záverov a v lehotách určených dohliadajúcim štátnym orgánom NBS a pod hrozbou vysokých pokút, avšak nepreukázal, že táto náprava sa mala dotknúť už uzavretých poistných zmlúv, takýto - žalovaným uvádzaný výklad ani nevyplýva z protokolu samotného dohliadajúceho orgánu (Podľa vyjadrení NBS v rovnakom prípade, žalovanému neuložila povinnosť zmeniť už existujúce zmluvy v neprospech klientov), ide o účelový výklad žalovaného na daný prípad. Na základe takto zisteného skutkového stavu nemožno konštatovať zásahy verejno-právnej regulácie štátneho kontrolného orgánu do súkromno-právneho záväzkového vzťahu podnikateľa a jeho klienta, čo nemôže viesť k prenosu alebo deleniu zodpovednosti za prípadné nesprávne rozhodnutia štátnych orgánov alebo za prípadne nesprávne rozhodnutia podnikateľa na konečného odberateľa v súkromno-právnom vzťahu, a ani k modifikácii obsahu súkromno-právnej zmluvy, či k možnosti jednostranne zmeniť alebo zrušiť súkromno-právny vzťah. Žalobkyňa, ktorá nie je v žiadnom zmluvnom vzťahu z NBS, nemôže znášať následky sporov medzi žalovaným a dohliadajúcimi orgánmi, ani si uplatniť žiaden nárok voči NBS. Prípadnú škodu takto vzniknutú nemožno prenášať na spotrebiteľov. Nesplnenie si povinností pri výpočte technických rezerv alebo iná chyba pri výpočte, či nenaplnenie miery solventnosti môže byť iba porušením verejnoprávných noriem, ktoré ale nemôžu mať priamy vplyv na platnosť a obsah súkromnoprávných - poistných zmlúv. Súd podotýka, že predmetom sporu nie je otázka legálnosti aktivít dohliadajúcich orgánov, ale otázka existencie právneho vzťahu medzi žalobkyňou a žalovaným.

Žalovaný sa v konaní snažil vzbudiť dojem, že cena poistenia (poistné) bola určená tretím subjektom - Ministerstvom financií SR v roku 1995. V zmysle ustanovenia § 9 ods. 1 zákona č. 24/1991 Zb. na podnikanie poisťovne udeľuje povolenie na základe žiadosti orgán dozoru nad poisťovníctvom na základe žiadosti. Ustanovenie § 11 predmetného zákona ďalej uvádza náležitosti žiadosti. Podľa § 11 ods. 3 zákona č. 24/1991 Zb. zákona o poisťovníctve platného a účinného v rozhodnom čase, súčasťou obchodného plánu činnosti poisťovne, ktorá bude vykonávať poistenie pre prípad smrti alebo dožitia (životné poistenie), sú tiež údaje o sadzbách poistného vrátane ich kalkulácie, tabuľky pravdepodobnosti, z ktorých vychádza kalkulácia a veľkosť úrokovej sadzby. Z vyššie uvedeného je zrejmé, že jediným subjektom, ktorý navrhol cenu poistného a teda cenu poistenia, ktorý ju zapracoval do svojho obchodného plánu vrátane všetkých kalkulácií s tým spojenými a určením pravdepodobnosti, bol žalovaný, a nie tretí subjekt. Ministerstvo financií bolo len subjektom, ktorý na podklade úplnej žiadosti žalovaného, ktorá obsahovala všetky zákonné náležitosti vrátane ceny poistenia, vydal povolenie na podnikanie v oblasti poisťovníctva pre žalovaného. Na podklade takéhoto konania dozorného orgánu, ale nie je možné uzavrieť, že by cena poistenia bola cenou určenou treťou osobou.

Žalovaný listom zo dňa 20.6.2008 oznámil žalobkyňi, že žalovaný nemôže pokračovať v poistení, ktoré bolo nesprávne kalkulované, a že dňa 16.5.2008 o 0,00 hod. došlo k zániku poistenia v zmysle článku 11 ods. 2 Všeobecných poistných podmienok pre životné poistenie PČSP Rapid, a.s. (právny predchodca žalovaného). Zároveň jej oznámil, že poistné udalosti, ktoré nastanú po tomto termíne, nie sú už touto poistnou zmluvou kryté. Súčasne žalobkyňi oznámil, že suma 26.864 Sk (odkupná hodnota) jej bude následne vyplatená šekovou poukážkou.

Ustanovenie čl. 11 ods. 2 VPP upravuje podmienky a čas zániku poistnej zmluvy s vyplatením odbavného tak, že takúto zmluvu možno ukončiť iba na žiadosť poistníka. Žalobkyňa žalovaného nikdy nepožiadala o zrušenie poistenia, preto nemožno aplikovať ustanovenie článku 11 ods. 2 citovaných VPP pre zánik poistenia zo strany žalovaného. Žalobkyňa nikdy neadresovala žalovanému úkon, ktorým by akýmkoľvek spôsobom prejavila svoju vôľu uzavretú poistnú zmluvu zrušiť, práve naopak, vo svojej korešpondencii (list zo dňa 6.5.2008) prejavila svoju vôľu zotrvať v poistnom vzťahu so žalovaným za nezmenených zmluvných podmienok. Jednostranný úkon žalovaného - Oznámenie o zániku poistenia nemá oporu ani v ustanoveniach Občianskeho zákonníka, podľa ktorých je to nedovolený právny úkon a nemá oporu ani vo VPP-ŽP, ktoré boli súčasťou uzavretej poistnej zmluvy.

Podľa vyššie uvedeného ustanovenia VPP, na ktoré sa žalovaný v oznámení odvolával, žalovaný nemal právo podať žiadosť o zrušenie poistenia s vyplatením odbavného, pretože nositeľom tohto práva je iba poistník, teda žalobca. Žalobkyňa jednoznačne prejavila svoj záujem zotrvať v právnom záväzku so žalovaným v takom rozsahu a za takých podmienok, ako bol medzi nimi riadne uzavretý, čomu bez pochybnosti porozumel aj žalovaný, preto sa snažil ich právny vzťah založený poistnou zmluvou skončiť. Osobitné dôvody zániku poistenia upravuje Občiansky zákonník v ustanoveniach upravujúcich poistnú zmluvu - § 788 a nasl. Ako to vyplýva z ust. § 800, § 801 a § 802 Občianskeho zákonníka, poistenie môže zaniknúť výpoveďou, nezaplacením poistného, odstúpením poistiteľa od poistnej zmluvy alebo odmietnutím plnenia zo strany poistiteľa. Súd sa nestotožnil s právnou argumentáciou žalovaného

spočívajúcou v tvrdení, že podľa Občianskeho zákonníka možno skončiť poistenie i inak ako je uvedené v jeho ustanoveniach § 800 až § 802. Tieto ustanovenia upravujú zánik poistenia tak, že ich nemožno rozširovať spôsobom ako to tvrdí žalovaný. Slovné spojenie použité v § 801 ods. 1 Občianskeho zákonníka, že poistenie zanikne aj tak, je potrebné vykladať len v súvislosti s textom predchádzajúceho ustanovenia § 800 Občianskeho zákonníka, ktoré rieši zánik poistenia výpoveďou. § 801 nadväzujúci na § 800 ako ďalší spôsob (okrem výpovede) zániku poistenia zakotvil nezaplatenie poistného v tam presne určených prípadoch a lehotách. Predmetom poistenia medzi žalobkyňou a žalovaným je poistenie osôb v zmysle § 790 písm. b) Občianskeho zákonníka. Zákon jednoznačne zakotvuje nemožnosť vypovedať poistenie osôb s výnimkou poistenia pre prípad úrazu.

Z § 800 ods. 2 Občianskeho zákonníka vyplýva právo každého z účastníkov poistnej zmluvy poistenie vypovedať do dvoch mesiacov po uzavretí poistnej zmluvy. Tento prípad zániku poistenia predpokladá aj samotná poistná zmluva, uzavretá medzi účastníkmi konania. V danom prípade k zániku poistnej zmluvy z dôvodu výpovede nedošlo, čo medzi účastníkmi konania ani nebolo sponchybné. K zániku poistenia nedošlo ani z dôvodu nezaplatenia poistného v zmysle ustanovenia § 801 Občianskeho zákonníka, čo nakoniec účastníkmi konania ani nebolo tvrdené. K zániku poistenia nedošlo ani v zmysle § 802 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Žalovaný ako poistiteľ od poistnej zmluvy neodstúpil z dôvodu vedomého porušenia povinností uvedených v § 793 (povinnosť poistníka odpovedať pravdivo a úplne na všetky písomné otázky poistiteľa týkajúce sa dojednávaneho poistenia). Taktiež nedošlo k zániku poistenia ani odmietnutím poistenia zo strany žalovaného v zmysle § 800 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Súd dospel k záveru, že nedošlo k zániku poistného vzťahu, resp. k zrušeniu poistnej zmluvy medzi účastníkmi konania ani na základe ďalších zákonom predpokladaných dôvodov. Nedošlo k zrušeniu poistnej zmluvy ani odstúpením od zmluvy v zmysle § 497 Občianskeho zákonníka, ktoré upravuje túto možnosť zrušenia zmluvy v prípade, ak je to zmluvnými stranami dohodnuté. V danom prípade, z článku 3 bodu 8 VPP vyplýva, že účastníci konania sa dohodli na možnosti odstúpiť od zmluvy, ale len do prvých dvoch mesiacov od uzavretia zmluvy, čo sa nestalo. V konaní taktiež nebolo preukázané, žeby medzi účastníkmi konania v zmysle § 570 ods. 1 Občianskeho zákonníka došlo k dohode o tom, že doterajší záväzok sa nahrádza novým záväzkom, pretože žalobca neprijal žiadnu zo žalovaným ponúkaných zmien poistných podmienok. Súd ďalej skonštatoval, že k zániku poistno-právneho vzťahu medzi účastníkmi konania nedošlo ani na základe vzájomnej dohody zmluvných strán o zrušení poistnej zmluvy, tak ako je to ustanovené v § 572 ods. 2 Občianskeho zákonníka.

Ďalšia argumentácia žalovaného o zániku poistenia medzi účastníkmi konania bola postavená na jeho tvrdení, že k zániku poistného vzťahu došlo v dôsledku tzv. dodatočnej nemožnosti plnenia v zmysle § 575 Občianskeho zákonníka. Za právny dôvod zániku dlžníkovej povinnosti plniť a tým aj k zániku celého záväzkového vzťahu možno považovať iba dodatočnú nemožnosť plnenia, t.j. nemožnosť plnenia, ktorá nastala až po vzniku záväzku. Ide tu o objektívnu nemožnosť plnenia, t.j. o taký stav záväzku, že jeho splnenie je všeobecne nemožné. Ak je splnenie nemožné iba subjektívne, t.j. iba pre dlžníka (napríklad jeho platobná neschopnosť) záväzok nezaniká a dlžník je povinný plniť, inak je postihnutý následkami zavineného nesplnenia záväzku. Pri objektívnej nemožnosti, t.j. ak je plnenie nemožné i pre kohokoľvek iného (nielen pre osobu dlžníka), záväzok zaniká vždy. Objektívna nemožnosť nezávisí na osobe dlžníka ani na jeho vôli. Sú ňou prekážky právneho charakteru alebo faktická nemožnosť plniť pre objektívne okolnosti, či pre fyzickú nemožnosť predmetu plnenia (napríklad prírodné okolnosti). So subjektívnou nemožnosťou úzko súvisí tzv. hospodárska nemožnosť plnenia. Pri tejto je síce plnenie objektívne možné, ale z hospodárskeho hľadiska natoľko obtiažne, že ho nemožno od dlžníka rozumne vyžadovať. Ak je však záväzok fakticky i právne splniteľný, samotná hospodárska nemožnosť nemá za následok zánik záväzku. Okrem faktickej (fyzickej) nemožnosti plnenia, ktorá spočíva v tom, že záväzok je objektívne neuskutočniteľný, môže nastať prekážka právna, kedy plnenie, na ktoré je dlžník zaviazaný, je zakázané právnym predpisom vydaným po vzniku záväzku. V podstate ide o nedovolenosť plnenia. Posúdenie, či je plnenie nemožné, závisí najmä na obsahu záväzku, prípadne na predmete plnenia. Zásadne je potrebné vychádzať z toho, že vzťah zaniká pre nemožnosť plnenia iba pre nemožnosť takého charakteru, ktorá je objektívna a trvalá. Rozlišovacie kritérium plnenia nemožného a plnenia obtiažného je uvedené v ustanovení § 575 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ktoré výslovne stanovuje, že plnenie nie je nemožné, ak je ho možné uskutočniť za sťažených podmienok, s väčšími nákladmi alebo až po dojednanom čase.

V danom prípade mal súd za to, že nejde o objektívnu nemožnosť plnenia. Je nepochybné, že žalovaný sa uzavretou poistnou zmluvou zaviazal na plnenie peňažného charakteru (poistné plnenie), a teda nešlo o záväzok osobnej povahy. Po uzavretí poistnej zmluvy nedošlo ani k zmene právnej úpravy poistenia, ktorá by nedovoľovala vyplatiť dohodnuté poistné plnenie z uzavretej poistnej zmluvy, plnenie z predmetnej poistnej zmluvy teda je v zmysle zákona možné. Skutočnosť, že žalovaný až

dodatočne, po uzavretí poisťnej zmluvy zistil, že výšku poisťného vypočítal a navrhol nesprávne, v rozpore s poisťno-matematickými normami alebo metódami, je irelevantná. Poisťná zmluva je svojim charakterom spotrebiteľskou zmluvou. Poistený teda nemá reálnu možnosť ovplyvňovať jej obsah a je nútený akceptovať návrh poisťovne, ako aj všeobecné poisťné podmienky v tom rozsahu, ako sú mu zo strany poisťovne predložené. V danom prípade teda neboli zistené ani preukázané žiadne prekážky právneho charakteru alebo faktická nemožnosť plniť pre objektívne príčiny.

Pokiaľ by aj bolo preukázané, že orgán štátu, ktorý schvaľoval konkrétne vzorce produktov, je zodpovedný za dôsledky spôsobené nesprávnou kalkuláciou, pre žalovaného by to neznamenal zánik nároku zo zmluvy, ktorou je viazaný, ale vznik jeho nároku voči štátu na náhradu škody (vzniknutej po splnení jeho záväzkoch voči poisťníkovi), resp. ušlého zisku, čo však nebolo predmetom tohto konania. Súd má jednoznačne za to, že žalovaný je povinný aj napriek výsledkom kontroly orgánu dohľadu a tvrdenej nemožnosti plnenia zotrvať v poisťnom vzťahu so žalobcom za podmienok, aké boli dohodnuté, čo nepochybne je plne v súlade so základnými princípmi právnej istoty (zásadou *pacta sunt servanda*). Ak aj bolo žalovanému uložené orgánom dohľadu zjednať nápravu ohľadom kalkulačných vzorcov produktu UDP-K v zmysle novej právnej úpravy zákona o poisťovníctve pod hrozbou uloženia možných sankcií, toto sa nemalo dotknúť uzavretých poisťných zmlúv. Nevyplýva to z textu Protokolu NBS, ide len o účelový výklad žalovaného. Vzhľadom k vyššie uvedenému súd uzavrel, že v danom prípade zánik záväzku v dôsledku § 575 Občianskeho zákonníka pre dodatočnú nemožnosť plnenia nenastal.

Podstatnou skutočnosťou pre rozhodnutie v predmetnej veci je, že zmluvný vzťah založený medzi účastníkmi konania zmluvou o poistení vznikol dňa 2.12.1996, teda v čase kedy ust. § 31a zák. č. 95/2002 Z.z. ešte nebolo účinné. K základným znakom právneho štátu patrí požiadavka (princíp) právnej istoty a ochrany dôvery občanov v právny poriadok. Súčasťou tohto princípu je i zákaz spätného pôsobenia právnych predpisov, resp. ich ustanovení. Retroaktivita je spätným pôsobením neskoršej právnej normy do minulosti. V zásade právne normy pôsobia a majú pôsobiť do budúcnosti a nie do minulosti. Princíp, že právne normy pôsobia v zásade do budúcnosti a nie do minulosti, to znamená princíp aretroaktivity ovláda oblasť verejného aj súkromného práva. Uvedený princíp vychádza zo zásady, že kto konal s dôverou v určitý zákon, nemá byť v svojej dôvere sklamaný. Princíp aretroaktivity sa dotýka aj právnych úkonov a individuálnych právnych aktov, ktoré vznikli na základe skoršieho zákona. Tieto právne úkony a individuálne právne akty musí rešpektovať neskorší zákon. Aj v danom prípade bolo potrebné vec posúdiť podľa všeobecne platných pravidiel a zásad upravujúcich vzťah starého a nového predpisu, ktoré spočívajú v nutnosti ochrany nadobudnutých práv a nepripúšťajú, aby sa právne vzťahy a nároky z nich, ktoré vznikli podľa starého práva, posudzovali podľa nového práva. S prihliadnutím na vyššie uvedený princíp dospel súd k záveru, že napriek tomu, že po uzavretí zmluvy o poistení došlo k zmene právnej úpravy, ktorá sa dotkla spôsobu výpočtu poisťného poisťovateľom, nie je prípustné, aby táto skutočnosť ovplyvnila obsah predtým riadne a platne uzavretej zmluvy medzi účastníkmi konania. Keďže žalobkyňa žalovaným navrhnuté alternatívne riešenia zmeny obsahu poisťnej zmluvy neakceptovala, t.j. jeho návrh na zmenu pôvodne uzavretej zmluvy neprijala, účastníci konania sú viazaní svojimi prejavmi vôle obsiahnutými v poisťnej zmluve zo dňa 2.12.1996.

Súd dodáva, že hrozbu finančnej podnikateľskej straty v prípade zotrvania žalovaným v poisťných zmluvách s poistenými za podmienok, ako boli dohodnuté pred novelou zákona č. 95/2002 Z.z. o poisťovníctve (§ 31a vložený zákonom č. 186/2004 Z.z. do zákona č. 95/2002 Z.z. s účinnosťou od 15.4.2004) u žalovaného nie je možné považovať za záujem chránený zákonom, ktorý by odôvodňoval jeho protiprávne konanie spočívajúce v jednostrannom ukončení zmluvného vzťahu a ktoré by ho bolo možné charakterizovať ako konanie v krajnej núdzi, a teda toto konanie nemôže požívať zákonnú ochranu v zmysle § 418 ods.1 Občianskeho zákonníka.

V danom prípade nemožno konštatovať ani to, že by uzavretie predmetnej poisťnej zmluvy bolo neplatné pre chyby v počítaní, nakoľko význam týchto úkonov bol pre obe strany nepochybny. To, že žalovaný uviedol matematicky chybné sumy poisťných plnení, nemožno chápať a vykladať ako chybu v počítaní. Dojednaná výška poisťných súm bola jasne žalovaným uvedená a daná a nepochybne bola i jedným z určujúcich činiteľov, ktoré žalobkyňu viedli k uzavretiu tejto zmluvy so žalovaným. Nie sú teda splnené ani podmienky omylu v zmysle ust. § 49a Občianskeho zákonníka, keďže o prípadnom omyle žalobkyňa nevedela, vedieť nemohla, ani ho nevyvolala. Navyše, ako uviedla žalobkyňa, právo namietať relatívnu neplatnosť zmluvy nemôže ten, kto ju sám spôsobil a je premlčané.

V neposlednom rade súd uvádza, že na daný prípad nemožno ani analogicky použiť výklad ustanovenia § 50a ods. 3 Občianskeho zákonníka (obsahujúce mechanizmus *clausula rebus sic stantibus* - za stavu nezmenených pomerov), ktorý sa týka výlučne záväzku uzavrieť budúcu zmluvu. Žalovaný sa snažil vytvoriť dojem, že možnosť ukončiť zmluvu v dôsledku podstatnej zmeny pomerov je všeobecnou zásadou zmluvného práva. Opak je však pravdou. Zmena zmluvy je prípustná iba za podmienok

ustanovených v hypotéze tej ktorej právnej normy a nie všeobecne hmlistým spôsobom v skutkovo výnimočných prípadoch. V slovenskom súkromnom práve je zásadný rozdiel medzi stupňom záväznosti zmluvy na jednej strane a zmluvy o budúcej zmluve na strane druhej. Pokiaľ záväzok zo zmluvy o budúcej zmluve na uzatvorenie zmluvy je skutočne viazaný na existenciu určitých pomerov, z ktorých strany pri dojednaní zmluvy o budúcej zmluve vychádzali a v prípade ich podstatnej zmeny tento záväzok zaniká, tak záväzok na plnenie zo zmluvy práve v dôsledku podstatnej zmeny pomerov nezaniká a ani sa nemodifikuje.

Žalovaný sa v konaní taktiež namietal, že plnenie dohodnutého poistného v zmysle poistnej zmluvy je v rozpore s dobrými mravmi. Podľa § 3 ods.1 Občianskeho zákonníka výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávnych vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi. Dobrými mravmi sú pravidlá správania sa, ktoré sú v prevažnej miere v spoločnosti uznávané a tvoria základ fundamentálneho hodnotového poriadku. Ak tomuto kritériu zmluvná podmienka nevyhovuje, prieči sa dobrým mravom.

V zmysle nálezu Ústavného súdu ČR zo 7.5.2009 sp. zn. I. ÚS 523/07 súlad obsahu právneho úkonu s dobrými mravmi musí byť posudzovaný vždy, bez ohľadu na to, či bol výsledkom slobodného dojednania medzi účastníkmi zmluvy. Tvrdenie žalovaného, že plnenie pôvodne dohodnutého poistného pre navrhovateľku je v rozpore s dobrými mravmi, nakoľko ho zaväzuje k povinnosti, ktorá oproti jeho právam nezaslúžená, neadekvátne a nevyvážená je nedôvodné. Práve naopak, s ohľadom na základný princíp zmluvného práva "pacta sunt servanda - zmluvy sa musia dodržiavať" vyplývajúci z čl. 2 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd, na princíp rovnosti strán záväzkového právneho vzťahu, na platné zásady právneho štátu (zákaz retroaktivity, právnu istotu v zmluvných vzťahoch), na zásadu odlišnosti verejno-právnej a súkromno-právnej regulácie právnych vzťahov ako aj na základe predchádzajúcich právnych záverov súdu súd dospel k záveru, že plnenie z predmetnej poistnej zmluvy tak, ako bolo dohodnuté, neodporuje dobrým mravom zakotveným v ust. § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Naopak, práve žalovaný, ako namietala žalobkyňa, používal v zmysle zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa nekalé obchodné praktiky, ak uvádzal vecne nesprávne informácie (ohľadne nemožnosti pokračovania v poistení a možnosti jednostranného ukončenia poistného vzťahu z jeho strany, v dôsledku čoho bol spôsobilý uviesť žalobkyňu do omylu a spôsobiť, že prijme rozhodnutie, ktoré by ináč nikdy neprijala) a používal praktiky v rozpore s požiadavkami odbornej starostlivosti (zanedbaním, resp. nesplnením si povinností pri výpočte technických rezerv, chybou pri výpočte, prípadne nenaplnením miery solventnosti). Súd dodáva, že podľa § 8 ods. 1 zákona č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa, platného v čase uzavretia predmetnej poistnej zmluvy, nikto nesmie klamať spotrebiteľa, najmä uvádzať nepravdivé, nedoložené, neúplné, nepresné, nejasné, dvojzmyselné alebo prehnané údaje alebo zamlčať údaje o skutočných vlastnostiach výrobkov alebo služieb alebo úrovni nákupných podmienok. Tu súd považuje za potrebné poznamenať, že žalovaného nikto nenútil navrhnúť také sumy poistného, ako vo svojich zmluvách, či podnikateľských stratégiách navrhol, a ktoré boli nepochybne jedným z rozhodujúcich faktorov vedúcich spotrebiteľov k uzavretiu zmluvy so žalovaným. Naopak, žalovaný podcenil tvorbu dodatočných technických či iných finančných rezerv pre krytie rizík zo svojich produktov, za čo odmieta niesť podnikateľské riziko. Plnenie si zmluvných povinností voči spotrebiteľom zo strany podnikateľa nemožno považovať za odporujúce dobrým mravom.

Súd skúmal platnosť zmluvy o poistení, ktorá je predmetom tohto konania aj z hľadiska jej prípadnej absolútnej neplatnosti, na ktorú je povinný súd prihliadať zo svojej úradnej povinnosti a skonštatoval, že v tomto konaní nebol zistený žiaden dôvod absolútnej neplatnosti tejto zmluvy vrátane dodatkov, nakoľko táto nie je v rozpore so žiadnym ustanovením Občianskeho zákonníka ani v rozpore s iným zákonom platným v čase jej uzavretia, súd nezistil, ani že by táto zmluva svojim účelom zákon obchádzala a z vykonaného dokazovania nevyplývalo ani to, že by tu boli iné dôvody neplatnosti zmluvy podľa príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka.

Pokiaľ ide o možnosť posúdenia vzťahu účastníkov v zmysle ustanovení Princípov európskeho zmluvného práva, ktoré žalovaný súdu v konaní predložil, k tomu súd uvádza, že samotný Článok 1:101 ods. 3 Princípov vymenúva spôsoby resp. možnosti aplikácie Princípov a to v prípade ak si zmluvné strany dojednali pre spravovanie ich zmluvy všeobecné právne zásady alebo obdobné pravidlá, alebo si nezvolili žiadny právny poriadok pre spravovanie ich zmluvy. Zo znenia samotnej poistnej zmluvy uzatvorenej medzi navrhovateľom a odporcom je zrejmé, že zmluvné strany tejto poistnej zmluvy si jasne zvolili právny poriadok aj právne normy, ktoré spravujú túto poistnú zmluvu, strany sa nedohodli na použití všeobecných právnych zásad ani iných obdobných pravidiel a rovnako ani na začlenení týchto Princípov resp. na spravovaní zmluvy týmito Princípmi. Z vyššie uvedeného je zrejmé, že v súlade so samotnými Princípmi európskeho zmluvného práva je ich aplikácia na poistnú zmluvu uzatvorenú medzi

účastníkmi vylúčená. Predmetné Princípy zatiaľ neboli prijaté ako všeobecne záväzný právny akt EÚ, preto nie je dôvod posudzovať vzťah účastníkov podľa ich ustanovení.

Vzhľadom na vyššie uvedené závery súd konštatoval, že k zániku záväzkovo-právneho vzťahu založeného poisťnou zmluvou medzi účastníkmi konania v danom prípade nedošlo žiadnym zo spôsobov predpokladaných zákonom, poisťný vzťah teda naďalej trvá (koniec poisťného vzťahu bol dojednaný k 31.1.2013). Na základe zisteného skutkového stavu a právneho posúdenia veci, súd dospel k záveru, že predmetná poisťná zmluva nezanikla žiadnym zo spôsobov upravených v Občianskom zákonníku a nezanikla ani z dôvodov podľa VPP, je to riadna a platná právna zmluva, ktorá v čase rozhodnutia súdu existuje a jej účastníci sú jej obsahom viazaní. Súd preto žalobe v celom rozsahu vyhovel.

O trovách konania súd rozhodol v zmysle § 142 ods. 1 O.s.p. tak, že právo na ich náhradu priznal žalobkyni, ktorá bola úspešná v konaní. Žalobkyňa si uplatnila trovy konania vo výške 835,46 Eur ako trovy právneho zastúpenia.

Podľa § 11 ods. 1 vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb, základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna trinástina výpočtového základu, ak nie je možné hodnotu veci alebo práva vyjadriť v peniazoch alebo ak ju možno zistiť len s nepomernými ťažkosťami.

V danom prípade je predmetom konania určenie, že poisťný vzťah založený medzi účastníkmi konania zmluvou o poistení trvá. Súd má za to, že s poukazom na vyššie citované ustanovenie vyhlášky, nie je možné hodnotu práva vyjadriť v peniazoch, a preto je základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby určená ako jedna trinástina výpočtového základu, t. j. v roku 2011 57 Eur a v roku 2012 58,69 Eur.

Súd žalobkyni priznal náhradu trov právneho zastúpenia nasledovne: odmenu za 3 úkony právnej služby v r. 2011 (prevzatie a prípravu zastupovania, žaloba, písomné podanie k vyjadreniu žalovaného k žalobe, písomné podanie k návrhom žalovaného na prerušenie konania a zmena žalobného návrhu) vo výške 5 x po 57 Eur + režijný paušál vo výške 5 x 7,41 Eur a za 3 úkony v roku 2012 (písomné vyjadrenie k odvolaniu žalovaného, písomné vyjadrenie k listinnému dôkazu žalovaného a účasť na pojednávaní 16.10.2012) 3 x po 58,69 Eur + režijný paušál vo výške 3 x 7,63 Eur + 20 % DPH vo výške 104,20 Eur, spolu vo výške 625,21 Eur.

O povinnosti žalovaného nahradiť žalobkyni trovy konania v celkovej výške 625,21 Eur na účet jej právneho zástupcu súd rozhodol v súlade s ust. § 149 ods. 1 O.s.p., podľa ktorého ak advokát zastupoval účastníka, ktorému bola prisúdená náhrada trov konania, je ten, ktorému bola uložená náhrada týchto trov, povinný zaplatiť ju advokátovi.

Podľa ust. § 112 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku ak sa v návrhu na začatie konania uvádzajú veci, ktoré sa na spojenie nehodia, alebo ak odpadnú dôvody, pre ktoré súd veci spojil, môže súd niektorú vec vylúčiť na samostatné konanie.

Nakoľko vo veci žalobného návrhu mal súd dostatočne preukázaný skutkový stav pre rozhodnutie vo veci, vylúčil samostatný vzájomný nárok žalovaného na samostatné konanie.

Poučenie:

P o u č e n i e: Proti tretiemu výroku tohto rozsudku odvolanie nie je prípustné (§ 202 ods. 3 písm. a/ O.s.p.).

Proti prvému a druhému výroku tohto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na tunajší súd, v 2 písomných vyhotoveniach.

V zmysle § 205 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku v odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, a akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

V zmysle § 205 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1,
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona.